

Program strany MOST-HÍD

ZÁKLADNÉ PROGRAMOVÉ CIELE

Strana MOST- HÍD je stranou spolupráce, otvorenosti, slušnosti, je stranou zodpovednosti a slobody.

Strana MOST - HÍD je stranou zmierenia medzi Maďarmi a Slovákmi, medzi Maďarmi navzájom, ako aj medzi ostatnými národnostnými menšinami a etnickými skupinami

Strana MOST - HÍD chce byť stranou tých, čo chcú žiť, tvoriť, podnikáť a pracovať v pokoji a v bezpečí, v znamení vzájomnej dôvery, znášanlivosti a porozumenia.

Strana MOST- HÍD sa bude usilovať o to, aby medzi Slovákmi, Maďarmi a ostatnými národnosťami žijúcimi na území Slovenskej republiky sa vybudoval vzťah dôvery a vzájomnej úcty.

Cieľom strany MOST - HÍD je zabezpečiť podmienky pre porovnateľný rast všetkých regiónov Slovenska a pre najzaostalejšie oblasti vypracovať plán pomoci.

Strana MOST - HÍD je zástancom otvoreného dialógu a zodpovedných riešení, lebo to je cesta do budúcnosti. Sme presvedčení, že hospodársky rast ako aj stabilizácia spoločenských vzťahov sa stávajú pevnými a udržateľnými iba vtedy, ak sa vytvoria podmienky pre vzájomnú dôveru a toleranciu v spoločnosti.

Strana MOST - HÍD chce vytvoriť rovnaké podmienky pre spokojný život všetkých obyvateľov Slovenska a verí v dosiahnutie spoločenskej spravodlivosti.

Slovenská republika je mnohonárodnostnou, viacjazyčnou a multikultúrnou krajinou, preto pre všetkých jej obyvateľov treba zabezpečiť rovnaké možnosti na prácu, uplatnenie a spolunažívanie.

Sme presvedčení, že iba slobodní ľudia a len v slobodnej spoločnosti môžu žiť plnohodnotne. Preto podporujeme a chránime slobodu občanov, slobodu slova, slobodu podnikania, politické slobody, súkromné vlastníctvo a dobrovoľnú spoluprácu slobodných ľudí v slobodnej spoločnosti.

V znamení základných princípov si strana vytýčila nasledujúce programové ciele:

- ochrana a rozvoj demokracie,
- garantovanie slobody jednotlivca, slobody slova, slobody podnikania, slobody politického života,
- zastupovanie záujmov a ústavných práv občanov,
- európska spolupráca a udržiavanie dobrých vzťahov so susednými štátmi
- garantovanie pokojného spolunažívania a rovnosti všetkých občanov žijúcich v Slovenskej republike bez ohľadu na pohlavie, vek, rasu, farbu pleti, vierovyznanie, pôvod, národnostnú alebo etnickú príslušnosť a sexuálnu orientáciu,
- presadzovanie spolupráce a vzájomnej tolerancie medzi etnickými spoločenstvami,
- posilnenie úlohy rodiny zodpovedajúcej dnešným spoločenským výzvam,
- zabezpečenie rovnosti príležitostí pre obe pohlavia, pre mladšie a staršie generácie, pre ľudí žijúcich v menej rozvinutých regiónoch a presadzovanie spoločenskej solidarity vo vzťahu k spoločensky znevýhodneným skupinám obyvateľstva,
- podpora trhového hospodárstva a ochrana súkromného majetku,
- zmiernenie regionálnych rozdielov v hospodárstve a životnej úrovni prostredníctvom európskej a štátnej rozvojovej politiky,
- vytvorenie sociálnych istôt pre mladých ľudí, mladé rodiny, starších ľudí a pre ľudí, ktorí prechodne stratili svoje zamestnanie,

- vytvorenie komplexných hospodárskych, sociálnych a zdravotných programov spoločnosti v záujme podpory zlepšenia kvality života.

HOSPODÁRSKA POLITIKA

„Štát pre občana, nie občan pre štát“

Za posledné obdobie došlo na Slovensku k **výraznému zhoršeniu hospodárskeho vývoja**. Kým v roku 2007 a 2008 ešte blahodarne pôsobili reformy, koncom roka 2008 a v roku 2009 sa ekonomika už začala výrazne a nekontrolovane prepadať. Tento prepád je možné pripísať dvom faktorom – vplyvu hospodárskej krízy na strane jednej a krokom a opatreniam súčasnej vlády na strane druhej.

Od roku 2007 sa postupne začalo zhoršovať ekonomické i podnikateľské prostredie. V tomto období bol priebežne zaznamenaný pokles ekonomického sentimentu v krajine a jeho hodnota postupne klesla až na historické minimá. Vláda, vedome ignorujúc tento pokles, urobila mnoho krokov, ktoré spôsobili jeho ďalší prepád. **Išlo najmä o zhoršovanie flexibility trhu práce, vážne narušenie nezávislosti regulačných orgánov, rozbitie zdravotníckeho poisťovníctva, sústavnú deštrukciu dôchodkového systému či kontraproduktívnym bojom proti investorom v energetike a finančníctve.**

Pre rozvoj podnikateľského a investičného prostredia sa neurobilo takmer nič, čo sa prejavilo aj na zníženom záujme zahraničných firiem investovať na Slovensku. Podpora znalostnej ekonomiky, ktorá mala pomôcť Slovensku zvýšiť konkurencieschopnosť, bola počas uplynulých rokov len prázdnu frázou bez obsahu, pričom práve takéto smerovanie ekonomiky by mohlo zmierniť dopady ekonomickej krízy. **Popri tom sa v krajine rozrástlo korupčné prostredie do nevídaných rozmerov, ktorého dôsledky už dosahujú makroekonomické čísla – ide o niekoľko percent HDP krajiny.**

Negatívny vplyv vládnych opatrení znásobila aj celosvetová ekonomická kríza, ktorej dopad vláda dlho popierala, a premrhala tak vzácny čas na šetrenie a boj proti kríze. Neskoršie chaotické kroky, tzv. protikrizové opatrenia, stáli veľa peňazí z rozpočtu, ich účinok bol však minimálny. Súčasné kroky vlády smerujú k nezodpovednému miňaniu, k nekontrolovateľnému zvyšovaniu deficitu a celkového dlhu krajiny. Slovensko sa preto urýchlene musí zamyslieť nad tým, ako pokračovať ďalej v boji s krízou a ako uspieť na globálnom trhu po nástupe konjunktúry. Je však zrejmé, že cesta posledných troch rokov nie je správna.

Strana MOST-HÍD má jasnú víziu toho, ako by malo Slovensko vyzerať a vo svojom programe navrhuje riešenia na dosiahnutie tohto cieľa.

Naša vízia

Hospodársky program strany reflektuje súčasný stav ekonomiky a odzrkadľuje našu **víziu hospodársky silnej, konkurencieschopnej krajiny**, kde znalosť, vedecký pokrok, inovácia, produktivita, efektivita, snaha o konkurencieschopnosť a ekologická etika sú integrálnou súčasťou ekonomického myslenia každého jednotlivca. Chceme krajinu, kde jednotlivec je dostatočne motivovaný na vytváranie hodnôt a má možnosť sa zamestnať alebo podnikáť. Chceme hospodárstvo, kde podnikatelia a investori dôverujú stabilite slovenského hospodárstva a jeho pravidlám. Chceme spoločnosť, kde ľudia vidia perspektívu v sebarealizácii, v založení rodiny a na budúcnosť svojich detí sa pozerajú s nádejou. Chceme štát, kde aj zdravotne postihnutí či nedobrovoľne nezamestnaní cítia dostatočnú mieru sociálnej istoty na slobodný a dôstojný život.

Vidíme Slovensko ako krajinu, kde sa podporuje čínorodosť, osobná a kolektívna kreativita, ale aj spoločenská zodpovednosť. Ako krajinu, ktorá má okrem zahraničného uznania ekonomickej prosperity aj vnútornú dôstojnosť jednotlivca a rodiny. Veríme, že len prostredníctvom zvyšovania kvalifikácie a nepretržitého rozvoja sa môžeme stať ekonomikou, ktorá nielenže prekoná dôsledky hospodárskej krízy, ale po kríze bude dosahovať trvalo udržateľný hospodársky rast. **Sme presvedčení, že dokážeme zmeniť dnešný stav** plytvania verejnými zdrojmi a že klientelizmus a korupcia nebudú netrestaným, prirodzeným fenoménom, deformujúcim a demoralizujúcim celú spoločnosť. Štát tu je pre občana, nie naopak.

Európska únia, šanca pre Slovensko

Rozšírenie Európskej únie v roku 2004 bolo spájané s mnohými nádejami, ale aj obavami. Po piatich rokoch skúseností skutočnosť potvrdila, až predstihla optimistické očakávania. Slovensko sa stalo plnoprávnym členom EÚ, Schengenského priestoru i eurozóny. Strana MOST-HÍD sa jednoznačne stotožňuje s **prospešnosťou členstva SR v EÚ** tak pre bežný život občanov, naše národné hospodárstvo, ako aj celú EÚ. Vo svojej politike sa preto zasadí za ešte **dôslednejšie využívanie ekonomických výhod členstva v EÚ** a bude sa usilovať o aktívne a kvalifikované ovplyvňovanie hospodárskej politiky EÚ.

Hlavnou výhodou EÚ je jednotný trh, ktorý možno považovať za spoločný a v zásade dobudovaný v oblasti trhu tovarov a kapitálu. Spoločný trh práce nadobudne jasné kontúry čoskoro ukončením posledných prechodných opatrení proti voľnému pohybu pracovnej sily. **Spoločný trh služieb** však považuje strana MOST-HÍD za nedobudovaný. Služby rôzneho druhu sú najväčšou časťou nášho hrubého domáceho produktu ako aj EÚ. Služby sú vo všeobecnosti pracovne náročné a naši obyvatelia majú jasný potenciál zvýšenia svojej zamestnanosti vývozom služieb dopravných, ubytovacích, stravovacích, zdravotných, sociálnych, vzdelávacích či finančných. Strana MOST-HÍD ich podporí presadzovaním spoločného trhu služieb na európskej úrovni s cieľom vytvoriť skutočne spoločný trh služieb na prospech slovenskej ekonomiky, ako aj celej EÚ.

Dôležitým nástrojom urýchlenia reálnej konvergencie sú eurofondy, ktoré majú objemy a smerovanie priradené tomuto cieľu. Za posledné tri roky sa však potenciál štrukturálnych fondov trestuhodne zanedbáva, až sabotuje. Strana MOST-HÍD **považuje plné využívanie potenciálu spoločného európskeho trhu a eurofondov** za veľmi dôležité a systematicky sa im venuje vo všetkých častiach svojho programu a politických aktivít.

Konkurencieschopné Slovensko

Strana MOST-HÍD považuje za **hlavný cieľ ekonomickej politiky zvýšenie konkurencieschopnosti krajiny**. Tento cieľ úzko súvisí so zvýšením zamestnanosti a životnej úrovne občanov, ako aj s dosiahnutím trvalo udržateľného rastu ekonomiky. Zvýšenie konkurencieschopnosti vidíme aj ako najúčinnější dlhodobý liek na zmiernenie dopadov ekonomickej krízy. V medzinárodnom ponímaní a hlavne v užšom európskom trhovom priestore vidíme jasný deficit hospodárskej vízie a cieľovej orientácie slovenskej hospodárskej politiky.

Uvedomujeme si, že v súčasnosti naša najväčšia medzinárodná konkurenčná výhoda spočíva v nízkej mzdovej nákladovosti a v relatívne kvalifikovanej pracovnej sile. Prirodzený pozitívny vývoj zvyšovania miezd, a tým aj životnej úrovne však túto konkurenčnú výhodu postupne skresáva. Naša budúcnosť preto nesmie byť len o poskytovaní relatívne lacnej pracovnej sily a spotrebného, exportného miesta pre

umiestnenie zahraničných výrobkov. Budúci obraz našej ekonomiky sa musí vyprofilovať ako poznatko-vo a ekologicky orientovaná, medzinárodne konkurencieschopná a exportne výkonná. **Musíme vytvoriť ekonomiku, ktorá je schopná neustálej premeny a dokáže pružne reagovať na charakter vývoja globalizácie.** To znamená hospodárstvo, kde je zmena prirodzeným javom zabudovaným do duše ekonomických procesov a rozhodnutí.

Na Slovensku je v štruktúre priemyslu a služieb pomerne vysoký podiel sektorov s nízkou pridanou hodnotou, vysokou surovinovou a energetickou náročnosťou, nízkou mierou využívania poznatkov a inovatívnosti. Prvou žiadanou zmenou, ktorú budeme prioritne presadzovať, bude preto cielené nasmerovanie našej ekonomiky na poskytovanie služieb a na výrobu tovarov s vyššou pridanou hodnotou. Splnenie tohto cieľa však vyžaduje **vyššiu kvalifikáciu ľudí, zvýšenie produktivity práce, podporu znalostnej ekonomiky, vytváranie priaznivého podnikateľského prostredia a zlepšenie infraštruktúry krajiny.** Touto cestou môžeme zabrániť aj trvalému „odlivu mozgov“. Chceme podporiť vytvorenie nových pracovných miest, ktoré sa nedajú zo dňa na deň presťahovať do lacnejších krajín.

Na makroekonomickej úrovni považujeme za kľúčové zabezpečiť zdravé verejné financie, zastaviť a znížiť zadlžovanie krajiny a eliminovať korupciu a klientelizmus.

Sme presvedčení, že každé opatrenie našej hospodárskej politiky musí v prvom rade slúžiť dlhodobému cieľu silnej konkurencieschopnej krajiny. Na základe tejto vízie sme určili tieto hlavné piliere našej hospodárskej politiky:

- **Zníženie nezamestnanosti a podpora podnikateľského prostredia.** Naším prvoradým cieľom je zmeniť obraz Slovenska, ako krajiny s najvyššou dlhodobou nezamestnanosťou v EÚ.
- **Koniec korupcii a klientelizmu, zefektívnenie verejných výdavkov.** Chceme transparentné a efektívne hospodárenie s verejnými zdrojmi.
- **Ľudský kapitál alebo „Vzdelanie sa oplatí“.** Sme presvedčení, že kvalifikovaní a vzdelaní ľudia sú základom prosperujúcej ekonomiky.
- **Infraštruktúra a energetika** ako predpoklad rozvoja konkurencieschopnosti krajiny.

Zníženie nezamestnanosti a podpora podnikateľského prostredia alebo „Pracovať a podnikáť sa oplatí“

Pre Európsku úniu je najvyššia dlhodobá nezamestnanosť na Slovensku oproti ostatným členským štátom prirodzeným javom a žiaľ, akousi samozrejmosťou už dlhé roky. My si však myslíme, že žiadna politická reprezentácia občanov Slovenskej republiky nemôže byť neaktívna a tobôž nie ľahostajná voči **tejto veľkej ekonomickej a sociálnej výzve našej krajiny.** Samozrejme riešenie tejto vážnej problematiky si vyžaduje komplexný prístup, a preto naše opatrenia v iných oblastiach úzko súvisia aj s podporou zamestnanosti a elimináciou chudoby.

Zamestnanosť tvorí v prvom rade súkromný sektor a od jeho situácie (daňových príjmov štátu) sa vyvíja možnosť vytvárať pracovné miesta aj vo verejnej správe. O tomto silnom prepojení sa môžeme jasne presvedčiť práve v období ekonomickej krízy. Podniky dnes však trápi vysoké odvodové a daňové zaťaženie, byrokracia či nedostatočný prístup k financiam.

Mimoriadne dôležitú úlohu majú pre našu ekonomiku **malé a stredné podniky (MSP) a živnostníci**. Práve tieto štruktúry tvoria väčšinu pracovných miest, častokrát prinášajú inovácie a nové produkty a zabezpečujú možnosť rastu krajiny aj tým, že ich príjmy sú zdanené na Slovensku. Zároveň MSP a živnostníci len tak ľahko neodídu zo dňa na deň do lacnejších krajín a vytvárajú preto **ekonomický základ krajiny a sú kľúčoví pre stabilitu hospodárstva**. Slovensko však potrebuje aj veľké podniky, či už zahraničné alebo domáce, keďže tie produkujú značnú časť HDP a umožňujú transfer know-how na MSP. Pri podpore podnikateľského prostredia budeme preto presadzovať také opatrenia, ktoré zabezpečia rovnosť podmienok pre podnikanie na Slovensku pre domácich i zahraničných, malých i veľkých podnikateľov.

Ekonomickú politiku budeme smerovať na podporu zamestnanosti a zlepšenie podnikateľského prostredia, a to najmä prostredníctvom týchto opatrení:

- zníženie výšky a zjednotenie výberu odvodov
- podpora prehľadného daňového systému a rovnej dane z príjmu s cieľom jej zníženia na 17 percent v prípade priaznivých makroekonomických podmienok
- zavedenie inštitútu „absolútnej hrubej mzdy“ zlúčením odvodov zamestnanca a zamestnávateľa
  - duálne platenie odvodov znižuje informatívnu hodnotu hrubej mzdy (zamestnanec nevidí výšku odvodov platených zamestnávateľom, nepozná ani skutočnú cenu svojej práce)
- zrušenie, alebo zmena výnimiek v oblasti daní
  - napr. zvýšenie limitu hrubej mzdy pre platenie „milionárskej dane“, aby nepostihovala najviac strednú vrstvu
- nesúhlas s európskou daňovou harmonizáciou, keďže by to pre Slovensko znamenalo výraznú stratu konkurencieschopnosti a ekonomicky by to bol krokom späť
- dokončenie reformy zdravotníctva, vrátane premeny veľkých nemocníc na akciové spoločnosti
- obnoviť úlohu tvorby zisku a dividend pre zdravotné poisťovne
- zmeniť sociálny systém na taký, ktorý podporuje iba tých, ktorí to naozaj potrebujú, a ktorý sústavne motivuje k pracovnej aktivite. Musí platiť zásada: pracovať a podnikáť sa oplatí
- odstránenie prekážok zamestnávania v Zákonníku práce
  - napr. uľahčenie zmeny zamestnania z vlastnej vôle, podpora flexibility trhu práce (najmä pružných foriem a spôsobu zamestnávania)
- regionalizácia minimálnej mzdy a zamedzenie plošného rozširovania kolektívnych dohôd
- zefektívnenie aktívnej politiky trhu práce
  - napr. zefektívnenie fungovania úradov práce prostredníctvom zapojenia profesionálnych personálnych agentúr do procesu vyhľadávania práce
- zníženie administratívneho zaťaženia a sústavné odstraňovanie legislatívnych prekážok podnikania presunom čo najviac administratívy na štát, napríklad:
  - zriadenie miest jednotného kontaktu pre jednoduché a rýchle založenie spoločnosti
  - zjednodušenie registračných, licenčných, evidenčných povinností
  - zlúčenie výberu daní a zdravotných a sociálnych odvodov
  - rozšírenie elektronizácie pri komunikácii s verejnou správou (elektronický podpis)
  - zrušenie duplicitného výkazníctva
  - odstránenie neúmerných sankcií podnikateľov – zaviesť zásadu povinnosti upozornenia pred udelením sankcie
  - zjednodušenie poplatkového systému
  - zjednodušenie daňových priznaní a iných výkazov
  - skrátenie času vrátenia nadmerného odpočtu DPH
- podpora podnikania prostredníctvom transparentných finančných stimulov
  - zrevidovanie zákona o finančných stimuloch - zameranie sa na vzdelávanie a pod. aktivity

- pri udeľovaní štátnych dotácií a nenávratných finančných prostriedkov EÚ zvýšiť vplyv a váhu regionálnych ukazovateľov nezamestnanosti a tvorby nových pracovných miest
- zlepšiť prístup podnikov ku kapitálu, stimulovať finančný a bankový sektor k financovaniu podnikateľských subjektov (riešenie dlhodobej podkapitalizovanosti slovenských podnikov)
  - zvýšiť dostupnosť a transparentnosť úverov a bankových záruk pre MSP a začínajúcich podnikateľov - napr. rozvoj mikropôžičkových programov, záručných schém a fondov rizikového kapitálu (programy Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania, EXIMBANKY, Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, program JEREMIE a pod.)
  - efektívnejšie využitie zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho investičného fondu a Európskej investičnej banky
  - rozvoj kapitálového trhu a riešenie situácie Burzy cenných papierov v Bratislave
  - posilnenie investičnej angažovanosti do cenných papierov slovenských podnikov
- zvýšenie efektívnosti vymožitelnosti práva a konkurzného systému
- navrhujeme zrušiť poplatok za vyňatie pôdy z pôdneho fondu, lebo tento poplatok len umelo zvyšuje cenu pôdy a tým je obrovskou prekážkou investícií na Slovensku
- podnietenie založenia živností, mikro- a malých podnikov a zvýšenie informovanosti začínajúcich podnikateľov o administratívnych, legislatívnych, účtovníckych, daňových, odvodových a iných podmienkach a dopadoch podnikania
- stimulovanie „podnikateľského ducha“ v žiakoch a študentoch
  - napr. kurzy o podnikaní, základy pracovného a obchodného práva, podnikateľské inkubátory a pod.
- vytvorenie bezplatného verejného centrálného registra „neplatičov“ s cieľom zamedzenia oneskorených platieb a druhotnej platobnej neschopnosti podnikov
- podpora aktivít regionálnej hospodárskej spolupráce a občianskych aktivít pri vytváraní jedinečných lokálnych značiek, spolupráci pre rozvoj turizmu (napr. ekoturizmus, vidiecky turizmus) a pod.
- podpora ekologického hospodárstva, obnoviteľných zdrojov energie a ochrany životného prostredia v súlade s ekonomickými možnosťami verejného rozpočtu
- adaptácia ekonomiky na uspokojenie potrieb – spotreby – rastúceho počtu starších ľudí na Slovensku a v EÚ – tzv. strieborná ekonomika
  - napr. orientácia na turizmus a zdravotníctvo s cieľovou skupinou starších ľudí (import a export tovarov a služieb pre starších)
- zefektívniť podporu domáceho cestovného ruchu
  - v súčasnosti existuje silná finančná podpora, avšak bez viditeľného výsledku
  - zlepšenie koordinácie práce štátnych orgánov, samosprávy, záujmových a profesných združení a súkromného sektora

Koniec korupcii a klientelizmu, zefektívnenie verejných výdavkov alebo „Koniec kradnutia a plytvania“

Korupcia a klientelizmus

Predražené, netransparentné tendre a plytvanie verejnými prostriedkami sú na Slovensku na dennom poriadku. Nie je preto zvláštne, že v štátnom rozpočte nie sú prostriedky na zvýšenie platov školstvu či na zvýšenie zdravotných odvodov za poistencov štátu. Sme presvedčení, že dokážeme zmeniť dnešný stav **plytvania verejnými zdrojmi** a že **klientelizmus a korupcia** nebudú netrestaným, prirodzeným fenoménom, deformujúcim a demoralizujúcim celú spoločnosť.

Verejná správa i politici musia fungovať v systéme, ktorý je transparentný a poskytuje minimálny priestor pre korupciu a klientelizmus, zároveň tento systém musí umožňovať **efektívnu kontrolu rozhodnutí**. Navrhujeme preto tieto riešenia:

- zmena systému verejného obstarávania
  - zavedenie fungujúceho spoločného (centrálneho) verejného obstarávania
  - sprísnenie podmienok pri podprahovej metóde verejného obstarávania (napr. špecifikovať finančný limit pre kategóriu „neprioritné služby“, aby stravné lístky za 2,5 mld Sk nemohli byť neprioritnými službami)
  - elektronické verejné obstarávanie (žiadne „nástenkové“ tendre)
  - využívanie elektronických aukcií a dražieb v čo najväčšej možnej miere
  - sprísnenie kritéria „príliš nízkej ceny“ ako dôvodu vylúčenia zo súťaže
  - obmedzenie možnosti využitia formálnych nedostatkov ako dôvodu vylúčenia zo súťaže
  - obmedzenie argumentácie obchodným tajomstvom pri verejnom obstarávaní
  - zvýšenie informovanosti a posilnenie možnosti kontroly médiami či občanmi (poskytovanie informácií o hospodárení s verejným prostriedkami na internetových stránkach úradov a pod.)
- zefektívnenie čerpania a dosiahnutie transparentného prideľovania prostriedkov z európskych fondov
  - vytvoriť potrebné administratívne a technické podmienky
  - hľadať podporné modely kofinancovania projektov financovaných z európskych fondov
  - skrátiť čas schvaľovacieho procesu a vyplatenia nenávratných finančných prostriedkov
  - minimalizovať možnosti vylúčenia projektov za formálne nedostatky
  - zaviesť transparentné a objektívne kritériá pri vyhodnocovaní projektov
  - pri odmietnutí projektov presne špecifikovať dôvody odmietnutia
  - zvýšiť kontrolu verejného obstarávania zo strany riadiacich orgánov
- transparentnosť pri poskytovaní dotácií z verejných prostriedkov
- efektívnejšia kontrola prípadného obohacovania sa vysokopostavených úradníkov a politikov
  - napr. zavedenie možnosti daňovej kontroly „neodôvodneného“ nárastu majetku

Zdravé verejné financie

Predpokladom dlhodobej konkurencieschopnosti krajiny je aj zdravý stav verejných financií. Verejné financie a rozpočtová politika môžu vo veľkej miere ovplyvniť správanie ekonomických subjektov a určiť správne smerovanie ekonomiky. Avšak súčasné neustále zvyšovanie schodku verejného rozpočtu a verejného dlhu je dlhodobo **neudržateľný a nebezpečný trend**, ktorý je **len sčasti spôsobený krízou a vo väčšej miere politickou neochotou, odbornou neschopnosťou, neefektívnym hospodárením a korupciou**.

Vláda za tri roky bezstarostne a neodôvodnene minula všetky dovtedy nahromadené štátne aktíva a v súčasnosti žije na dlh. Práve tento ľahostajný prístup k zadĺženiu budúcich generácií s cieľom dosiahnutia krátkodobých politických a osobných ziskov pôsobí na celú spoločnosť deštruktívne. Navyše, každé zvýšenie vládnych výdavkov odčerpáva zdroje súkromnému sektoru a má tendenciu zvýšiť cenovú hladinu a úrokové miery. Rast zadĺženosti môže mať pre krajinu v budúcnosti neželané dôsledky aj v podobe zhoršenia podmienok na prefinancovanie rozpočtových schodkov, nehovoriac o tom, že vyššie zadĺženie znamená čoraz vyššie výdavky na splácanie dlhu.

Naša strana sa bude zasadzovať za **dôsledné dodržanie podmienok Paktu stability a rastu**. Naše ciele v oblasti verejných financií sú:

- hospodáriť s vyrovnaným verejným rozpočtom, aby naše deti nemuseli splácať dnes vytvárané obrovské nové dlhy
  - zrealizovať výhľad hospodárskej situácie v krajine ako aj výhľad hospodárenia štátu a navrhnúť také úpravy v štátnom rozpočte a v súvisiacich zákonoch, aby čo najviac minimalizovali schodok štátneho rozpočtu
  - prehodnotiť a zrealizovať výhľad celého rozpočtu verejnej správy (štátneho rozpočtu, rozpočtu samosprávy, sociálnej poisťovne, zdravotníctva a štátnych fondov) a zrealizovať výhľad rozpočtu verejnej správy na ďalšie tri roky
- prijať zákonnú povinnosť zostavenia a predloženia vyrovnaného alebo prebytkového verejného rozpočtu v prípade predpokladaného pozitívneho vývoja HDP nad 3%
- systémové riešenie financovania deficitu Sociálnej poisťovne
- inicializovať sprísnenie podmienok Paktu stability a rastu
  - Európska menová únia a jednotná mena znamená potrebu zodpovednej fiškálnej politiky zo strany všetkých členských krajín EU – neustále porušovanie kritérií deficitu verejných rozpočtov a verejného dlhu členmi menovej únie bez uplatnenia automatických sankcií a účinných makroekonomických stabilizátorov môže ohroziť spoločný menový systém a oslabiť medzinárodnú dôveru v euro
- pokračovať v dlhodobom trende znižovania miery štátneho prerozdeľovania s tým cieľom, aby o zarobných prostriedkoch vo väčšej miere rozhodovali tí, ktorí ho vytvorili
- dôslednejšie prehodnotiť oprávnenosť výdavkov jednotlivých subjektov verejnej správy a racionalizovať verejné investície

Menšia a efektívnejšia verejná administratíva

V národnom hospodárstve štát ako taký nemá byť určujúcim hráčom na trhu, ale má byť v pozícii rozhodcu: jeho úlohou je vytvárať **jasné pravidlá hry** a dohliadať na **dodržiavanie** týchto pravidiel. Je dôležité, aby sa tieto pravidlá vzťahovali na všetkých účastníkov trhu rovnako.

V tých sektoroch ekonomiky, kde fungujú veľké štátne podniky, dochádza k deformovaniu trhového prostredia a vytvára sa priestor pre korupciu a klientelizmus. Okrem malého počtu strategických podnikov navrhujeme privatizáciu štátnych podnikov pri zachovaní silnej a efektívnej **kontrolnej funkcie** štátu prostredníctvom štátnych inštitúcií a legislatívnych nástrojov. Štátne inštitúcie pritom musia fungovať efektívnejšie. K zabezpečeniu ich správneho fungovania musia byť vytvorené tak materiálne, ako aj legislatívne podmienky.

Tak, ako je súkromný sektor nútený fungovať efektívne a robiť racionálne rozhodnutia (špeciálne v časoch ekonomickej krízy), aj verejný sektor musí sústavne hľadať možnosti zefektívnenia svojho fungovania. Prostriedkami môžu byť napríklad zlepšenie systému verejného obstarávania, racionalizácia verejných investícií a informatizácia. Práve informatizácia je vhodným prostriedkom na zoštíhlenie verejnej správy, nie však len vybavenie informačnými technológiami (IT), ale koncepčné využitie IT v rôznych oblastiach verejnej správy (zdravotníctvo, školstvo, služby občanom a podnikateľom atď.).

Za najdôležitejšie považujeme nasledovné zásady a opatrenia:

- minimalizácia aktívneho zasahovania štátu do trhu
  - skvalitnenie legislatívnych procesov - minimalizovanie častých zmien zákonov, predĺženie pripomienkovacej lehoty, povinnosť vypracovania pravdivej a nie formálnej doložky vplyvu na podnikateľské prostredie (zavedenie merných kritérií) atď.
- zníženie podielu štátom vlastnených podnikov v ekonomike

- sústredenie sa na vytvorenie kvalitného inštitucionálneho prostredia, nie na ad hoc opatrenia
  - napr. kvalitné a stabilné legislatívne prostredie, dôraz na vymožitelnosť práva, skrátenie doby súdnych konaní
- opäť vytvoriť nezávislé a efektívne regulačné úrady
  - jasné oddelenie roly štátu v oblasti regulácie od jeho podnikateľskej úlohy
- zvýšenie efektivity fungovania a zoštíhlenie verejnej správy – „štát pre občana, nie občan pre štát“, napríklad:
  - vykonanie kompletného auditu zákonných úloh ministerstiev a úradov s cieľom zníženia počtu a rozsahu ich úloh a následným znížením počtu a stavu ministerstiev a úradov
  - zníženie počtu zamestnancov po vykonaní nezávislých personálnych auditov (umožní lepšie ohodnotenie a zvýšenie motivácie zamestnancov verejnej správy)
  - identifikovanie možností optimalizácie využitia štátnych nehnuteľností (napr. zrušenie „rekreačných výsad“ poslancov ako Častá Papiernička)
- informatizácia verejnej správy (e-government)
  - dôsledne naplňať koncepcie informatizácie (školsstvo, zdravotníctvo, služby občanom a podnikateľom atď.)
  - urýchliť využitie eurofondov (Operačný program Informatizácia spoločnosti)
  - využiť spoločné verejné obstarávania (napr. rôzny vzhľad a rôzni správcovia webstránok ministerstiev)
  - prepojenie rôznych registrov a databáz s cieľom eliminovať duplicitné povinnosti občanov a podnikateľov
  - vzdelávanie zamestnancov v oblasti IT

Ľudský kapitál alebo „Vzdelanie sa oplatí“

Ak chceme vytvoriť stabilnú a prosperujúcu spoločnosť, je potrebné vytvárať doma zaujímavé a patrične ohodnotené pracovné miesta, a tým podporiť aj zlepšenie situácie nízkoprijimových skupín, rozšírenie strednej vrstvy, ktorá má na Slovensku stále slabé postavenie a stimulovať ekonomicky zaostalejšie regióny.

Jedným z hlavných opatrení popri podpore podnikateľského prostredia je **preto podpora vzdelanosti, vedy, výskumu a inovácií, teda takzvanej znalostnej ekonomiky**. Slovensko potrebuje vzdelaných a kompetentných ľudí v súkromnom i vo verejnom sektore. Riešenie tejto problematiky si vyžaduje komplexný prístup a preto naše opatrenia v iných oblastiach, najmä v oblasti školstva, úzko súvisia s podporou znalostnej ekonomiky. Medzi hlavné opatrenia na podporu rozvoja znalostnej ekonomiky považujeme:

- zvyšovanie vzdelanostnej úrovne a dostupnosti vzdelania
- reforma školského systému
  - obsahová reforma, orientácia na prax a užitočné vedomosti, menej memorovania, dôraz na jazykové znalosti a IT (informatizácia vzdelávania, IT zručnosti učiteľov a žiakov)
  - zosúladenie štruktúry vzdelania a školstva s potrebami trhu práce – zistenie skutočnej „objednávky“ trhu a prispôbenie školského systému tejto objednávke (neprodukuje nezamestnaných absolventov)
- sústredenie sa na rekvalifikácie a celoživotné vzdelávanie s cieľom umožniť uplatnenie na pracovnom trhu
- vytvoriť pozitívne domáce prostredie na zabránenie odlivu vysokoškolsky kvalifikovanej pracovnej sily do zahraničia
  - pri pôžičke na vzdelávanie štát pri splnení podmienky zamestnania sa a pracovania na Slovensku, po určitom čase odpustí pôžičku

- špeciálne programy pre starších pracovníkov, absolventov, zdravotne postihnutých, dlhodobo nezamestnaných atď.
- navrhnúť a implementovať efektívny systém celoživotného vzdelávania
- vytvorenie moderného a stimulačného zázemia pre vedu, výskum a inovácie
  - vytváranie centier excelentnosti a špičkovej výskumnej infraštruktúry
  - využitie fondov EÚ podpora špičkových vedcov, doktorandov atď.
  - podpora inkubátorov, výskumno-vývojových a inovačných centier
  - transparentný systém finančnej podpory
  - podpora vedy a výskumu v akademickom sektore
- prepojenie súkromného a akademického sektora (transfer know-how)
  - jednoduchší prenos výsledkov vedy a výskumu do súkromného sektora i do vzdelávania
  - podpora prostredníctvom transparentných a efektívnych grantových schém a rizikového kapitálu pre inovatívne nápady
  - vytvorenie poradenstva v oblasti duševného vlastníctva
  - podpora súkromných investícií do vedy, výskumu a inovácií
- adekvátne ohodnotenie ceny práce lekárov, učiteľov, vedcov v silnej závislosti od ich kvality a výkonnosti

Infraštruktúra a energetika alebo „Štát nepodniká, štát vytvára podmienky“

Infraštruktúra

Kvalitná dopravná infraštruktúra je nevyhnutná pre znižovanie regionálnych disparít a zvýšenie konkurencieschopnosti krajiny. Dobudovanie a efektívne fungovanie dopravnej infraštruktúry, nielen cestnej, ale aj železničnej, vodnej či leteckej, je preto prioritou pre stranu MOST-HÍD. Prioritou bude výstavba infraštruktúry z fondov EÚ, ale súkromný sektor dostane priestor všade tam, kde je preukázateľné, že dokáže infraštruktúru vybudovať či prevádzkovať efektívnejšie ako verejný sektor.

Za najdôležitejšie považujeme nasledovné zásady a opatrenia:

- upraviť legislatívu a proces prípravy verejných stavieb tak, aby SR mohla v čo najväčšej miere a čo najrýchlejšie čerpať fondy EÚ
- dôkladná analýza priorit prípravy výstavby infraštruktúry s hlavným dôrazom na potreby jednotlivých regiónov
  - cestná doprava – dobudovanie siete diaľnic a rýchlostných ciest a rekonštrukcia a zvýšenie kapacity ciest 1. triedy. **Ide hlavne o južné rýchlostné cesty, o spojenie Košíc s východnou a južnou štátnou hranicou, o dobudovanie D1, o výstavbu mostov cez Ipel' a cez Dunaj.**
  - železničná doprava – pokračovať v transformácii a v privatizácii železníc a obnove železničných tratí a staníc
  - vodná doprava – podporiť jej rozsiahlejšie využitie (napr. dobudovanie Vážskej vodnej cesty – napojenie na Poľsko)
  - letecká doprava – privatizácia letísk alebo ich prevádzkovanie súkromným sektorom
- integrovanie dopravných systémov s cieľom zjednodušiť cestovanie verejnou dopravou a podporiť ekologickejšie formy cestovania v súlade s ekonomickými možnosťami krajiny
- odbremenenie ciest a podpora krokov na odklon od kamiónovej dopravy na ekologickejšie formy
- podpora kombinovanej dopravy (napr. vybudovanie prekladísk) a multimodálnych koridorov
- podpora konkurencie a liberalizácie v poštových službách
- podpora konkurencie a liberalizácie v telekomunikačných a súvisiacich službách

Energetika

Neoddeliteľnou súčasťou infraštruktúry sú energetické sústavy a siete. Ich mimoriadnu dôležitosť pre celú ekonomiku sme pocítili počas nedávnej plynovej krízy. Dostatočná dimenzia prepojení na vnútroštátnej ako aj medzinárodnej úrovni vytvára priestor na bezpečný prístup k energii. Za účelom zvýšenia flexibility plynárenskej siete je treba iniciovať, v spolupráci so susednými krajinami, severo-južné prepojenie tranzitných sietí s možnosťou ich napojenia na pobrežné terminály v Baltskom a Jadranskom mori na stáčanie a splyňovanie stlačeného zemného plynu. Je to jedna z možností na **eliminovanie závislosti na jedinom dodávateľovi plynu**.

Zvýšenie cezhraničných kapacít prepojených elektrizačných sústav so susednými krajinami umožní na súčasnom liberálnom trhu s elektrinou zvýšiť pre odberateľov možnosť **prístupu k lacnejšej elektrine** od jej výrobcov v Európe.

Budeme presadzovať **konkurenciu v oblasti sieťových odvetví** s cieľom znížiť ceny a zvýšiť spokojnosť občanov so službami. Za kľúčové považujeme nezávislosť regulačných úradov a liberalizáciu energetickej oblasti. Aj v tejto oblasti je potrebné zvýšiť transparentnosť a kontrolu, aby sme predišli ďalším mrhaním verejných prostriedkov, ako napríklad pri predaji kvót CO₂.

Energetická náročnosť ekonomiky SR je o 30% vyššia, ako je priemer EÚ, a preto **znižovanie energetickej náročnosti** výroby predstavuje jeden z hlavných cieľov energetickej politiky strany. Zníženie energetickej náročnosti je predpokladom hospodárskeho rastu a konkurencieschopnosti slovenského priemyslu. V záujme znižovania energetickej náročnosti a zvyšovania efektívnosti využitia energie nie sú dostatočne využívané ani energetické služby (napr. energetický audit). Zvyšovaniu ich využitia bráni nepripravená legislatíva na ich motiváciu a nezáujem ich prijímateľov vzhľadom na nedefinovanú zodpovednosť pri ich poskytovaní. Energetické poradenstvo a energetické služby viažu na seba v ekonomicky vyspelých krajinách nemalé ľudské zdroje.

Zmenšujúce sa zásoby fosílnych energetických nosičov, poškodzovanie životného prostredia, globálne otepľovanie a ohrozovanie ekologických predpokladov života budúcich generácií jednoznačne smeruje našu energetickú politiku k **ekologicky a zároveň aj ekonomicky zodpovednejším riešeniam energetickej bezpečnosti**. V rámci Slovenska je nedostatočne využitá možnosť vlastného zdrojového zabezpečenia energie z **obnoviteľných zdrojov energie**. Zdroj s najväčšou možnosťou využitia potenciálu na Slovensku je biomasa (až 59,3 % všetkých OZE) a ďalej nasledujú veľké vodné elektrárne, geotermálna energia, solárna energia, odpadové hospodárstvo, biologické palivá, malé vodné elektrárne a veterná energia. Využitie obnoviteľných zdrojov energie vytvára priestor okrem redukcie emisií skleníkových plynov aj na nové investície s pozitívnym vplyvom na zamestnanosti, za predpokladu ekonomickej efektívnosti navrhovaných riešení.

Strana MOST-HÍD sa preto bude zasadzovať za prísne plnenie záväzných národných limitov určených Európskou komisiou pre podiel využívania obnoviteľných zdrojov energie na celkovom energetickom mixe v súlade s ekonomickými možnosťami verejného rozpočtu a podnikateľského prostredia.

ZAHRANIČNÁ POLITIKA - V SRDCI EURÓPY

Naším prirodzeným priestorom je Európska únia tak na inštitucionálnej, ako aj regionálnej úrovni. V rámci tohto je potrebné udržiavať intenzívne kontakty s najdôležitejšími inštitúciami, ako je Európska komisia, ktorá má aj stále zastúpenie v Bratislave.

Vysoko si vážime úlohu a postavenie Spojených štátov amerických a ich doterajšie nenahraditeľné úsilie o rozvoj demokracie a slobody v našom priestore. **USA je našim strategickým partnerom a spojencom v rámci euroatlantického priestoru.**

Pre Slovensko je najdôležitejším regiónom jednoznačne stredná Európa a v rámci nej vzťahy s krajinami V4. **Našou prioritou je zlepšenie vzájomných vzťahov s Maďarskou republikou.** Vzťahy s Poľskom sú taktiež veľmi dôležité, keďže Varšava je regionálnym lídrom, čo môže pôsobiť pre okolité krajiny ako multiplikátor. Tradične dobré vzťahy s Českou republikou budeme naďalej udržiavať. Taktiež je dôležité načať aj niektoré citlivé témy, ktoré sa týkajú česko -slovensko-maďarských a rakúskych vzťahov.

Okrem členských krajín EÚ a NATO Slovensko musí zaujať dôležitú úlohu pri integračných snahách balkánskych krajín, najmä Srbska a Chorvátska. Podporujeme aj členstvo Turecka v EÚ, keďže tento krok rozširuje spoločný trh a stabilizuje región. Bez stabilizácie Balkánu a Ukrajiny ani náš región nemá zaisťujúcu dlhodobú stabilitu. Integrácia Ukrajiny do európskych štruktúr je dôležitým cieľom za predpokladu, že sa v krajine stabilizuje politický systém a politické práva sa budú rešpektovať na každej úrovni.

Slovensko vo všeobecnosti musí mať takú zahraničnú politiku, ktorou bude napomáhať krajiny v ťažkej situácii, a podporovať ich prechod k demokracii. **Treba sa vyhýbať aktívnej spolupráci s režimami, ktoré neuznávajú základné ľudské práva svojich občanov alebo práva iných krajín na sebaurčenie.**

V bezpečnostnej politike **treba upevňovať pozíciu NATO**, ktorá garantuje bezpečnosť samotnej Európy, ako aj strategickú politiku a vojenskú prítomnosť Spojených štátov amerických na území Európy.

ĽUDSKÉ PRÁVA - SLOBODNE – SPOLOČNE – PRE VŠETKÝCH

Vládou deklarované zachovanie „status quo“ v oblasti práv národnostných menšín bolo porušené. Namiesto udržania dosiahnutej úrovne nastal vo viacerých oblastiach výrazný posun k horšiemu.

Slovenská republika je mnohonárodnostnou, viacjazyčnou a multikultúrnou krajinou a k tomu, aby sa vytvorila moderná národná identita, je potrebné skončiť s obavami, národnými a rasovými predsudkami. Problémy národnostných menšín je možné vyriešiť len v demokratickej krajine, v ktorej vládne atmosféra vzájomnej dôvery a v ktorej si každá národnostná, náboženská či iná menšina môže uplatňovať a hájiť svoje záujmy. Nacionalistická demokracia nie je demokraciou. Bez ľudskej, občianskej a národnej rovnoprávnosti demokracia nemôže fungovať. Úspešnú národnostnú politiku a efektívnu ochranu menšinových práv možno na Slovensku aj v súčasnosti, už ako v členskom štáte EÚ, zrealizovať iba s podporou väčšiny. Je to politickou a národnou povinnosťou väčšiny. Sme toho názoru, že treba čím skôr prijať zákon o právnom postavení národnostných menšín, resp. zákon o financovaní kultúr národnostných menšín.

Pokladáme za dôležité zachovanie a posilnenie identity **každej národnostnej menšiny** na Slovensku, rozvíjanie ich vzdelávacieho systému, systému kultúrnych a spoločenských inštitúcií.

Súčasný právny stav **používania jazyka národnostných menšín** a uplatňovania ich práv považujeme za neprimeraný. Naďalej sa budeme usilovať o zrušenie diskriminačných ustanovení zákona o štátnom jazyku na príslušných fórach. **Zákon o štátnom jazyku** a štát nemajú zasahovať do používania jazyka vo verejnom styku a v súkromnom živote. Zákon nemá trestať tých, ktorí v úradnom styku používajú nárečia slovenského jazyka. Bude potrebné zrušiť všetky ustanovenia zákona, ktoré diskriminujú príslušníkov maďarskej menšiny a všetkých ostatných menšín. Navyše, považujeme za nepripustné, aby sa v Európe udeľovali tresty a pokuty za jazykové prehrešky.

V dlhodobom horizonte sa budeme usilovať o rozširovanie jazykových práv národnostných menšín, o pozitívnu právnu prax. Považujeme totiž za pretrvávajúci vážny problém používanie a uplatňovanie jazykov národnostných menšín v úradnom styku. Z tohto dôvodu budeme iniciovať na Slovensku prijatie vykonávacích zákonov k Európskej jazykovej charte.

Čo najdôraznejšie protestujeme proti akémukoľvek okliešteniu **slobody prejavu a tlače**, podporujeme investigatívnu žurnalistiku a budeme brániť novinárov a ich informačné zdroje.

Odsudzujeme nenávistnú reč.

Úcta k druhému človeku bez ohľadu na jeho vek, pohlavie, etnicitu, farbu pleti, vieru, kultúru a jeho zvyky v súkromnom živote pre nás predstavuje základnú hodnotu. Zodpovednosťou všetkých nás, to znamená aj štátu je ochraňovať každého proti takejto diskriminácii.

Podporujeme vytváranie **rovnosti šancí žien** v pracovnom, ako aj v spoločenskom uplatnení. Považujeme za nevhodné a nepripustné, ak žena pri odvádzaní rovnako kvalitnej práce dostáva menší plat ako jej kolega muž. Takisto bude potrebné odstrániť nízku úroveň účasti žien vo verejnom živote a podporovať zvýšenie podielu žien vo vedúcich funkciách. K želateľnej zmene bude však treba vytvoriť príslušné spoločenské podmienky.

V záujme ochrany **obetí domáceho násillia** budeme presadzovať prijatie efektívnejších zákonných opatrení, efektívnejšie uplatňovanie existujúcich zákonov, ako aj rozširovanie siete poradenských centier, azylových domov či pomocných zariadení pre týrané ženy.

Sme presvedčení, že pri **ochrane práv detí a seniorov** musí dôjsť k zmene prístupu, nakoľko sú to najzraniteľnejšie skupiny spoločnosti.

Bude potrebná zmena spoločenského nazerania a spoločenskej praxe aj v prípade zmiernenia nevýhodného postavenia zdravotne postihnutých a hendikepovaných ľudí. Vo zvýšenej miere bude potrebné uplatňovať princíp spoločenskej solidarity vo všetkých oblastiach života. Bude potrebné zabezpečiť bezbariérovosť pri uplatňovaní ich občianskych práv, pri prístupe k všetkým službám a v doprave.

PROGRAM PRE RÓMOV

Najväčšiu spoločenskú prehru po zmene režimu utrpeli Rómovia. Zaťažkavacou skúškou demokracie na Slovensku je už dlhodobo **postavenie Rómov v spoločnosti**. Je potrebné dosiahnuť zásadný obrat. Priepasť medzi rómskou komunitou a väčšinovým obyvateľstvom z roka na rok narastá.

Príčinami tohto znevýhodneného stavu sú nízka vzdelanostná úroveň, nízka alebo žiadna pracovná kvalifikácia, časté porušovanie pravidiel spolužitia, lokálna a školská segregácia, mnohokrát nespravodlivý iný prístup ako k väčšine, zlá situácia na trhu práce a chudoba.

Najdôležitejšou úlohou je prijatie takého zákona, ktorý bude obsahovať aj prvky pozitívnej diskriminácie. Nepôjde o uplatnenie globálnej pozitívnej diskriminácie, ale o vecne a časovo ohraničený zákon, ktorý sa uplatní v prvom rade vo vzdelávaní. Konečným cieľom tohto opatrenia by bolo vytvorenie silnej vrstvy rómskej inteligencie, nakoľko v dnešnom svete nemôže existovať žiadne spoločenstvo bez svojej vrstvy inteligencie. **Tento zákon by ponúkol nádej pre Rómov žijúcich v najhorších podmienkach v tzv.**

rómskych getách takým spôsobom, že by sa vytvoril systém prípravy rómskych asistentov. Program by sa týkal prípravy asistentov starostu, vzdelávania, kultúry, vedenia domácnosti, tvorby prostredia, poriadku a bezpečnosti.

Pre mladých nadaných žiakov odporúčame vybudovať rómske kolégiá pre pestovanie a rozvoj talentu. Bude potrebné zvýšiť podiel mladých Rómov v stredoškolskom a vysokoškolskom vzdelávaní. Podporujeme zavedenie rómskeho vyučovacieho jazyka na základných a stredných školách. Zvýšenie vzdalanostnej úrovne mladej rómskej generácie treba zabezpečiť v prirodzených podmienkach, ale neuzatvárame sa od podpory Ghandiovskej internátnej strednej školy založenej na dobrovoľnosti. Z hľadiska lepšieho uplatnenia na trhu práce budeme podporovať zvýšenie podielu mladých Rómov na odbornej školskej príprave.

Vo svete práce o pätnásť rokov nikto nebude mať šancu uplatniť sa bez toho, aby nevedel narábať s výpočtovou technikou aspoň na základnej úrovni, aby sa nevedel pohybovať vo svete internetu. Preto treba prijať ciele rómske programy na odstránenie digitálnej negramotnosti.

Sme presvedčení, že sa treba prinavrátiť k realizácii niektorých integračných rómskych programov predchádzajúcej vlády. Popri riešení zamestnanosti a bytovej problematiky treba klásť zvláštny dôraz na zrušenie školskej segregácie rómskych detí. Budeme žiadať zrušenie umelo vytváraných segregovaných tried na základných školách, ktoré sa vytvorili po celom Slovensku. V týchto triedach sa vzdelávanie detí zabezpečuje dokázateľne na nižšej úrovni.

Podporujeme vytvorenie vzájomne tolerantného ovzdušia medzi Rómami a väčšinovým obyvateľstvom, pričom neprejavujeme pochopenie a toleranciu pre porušovanie pravidiel spoločenského spolunažívania a pre kriminalitu. Bude potrebné prísne sledovať využívanie rôznych foriem sociálnej pomoci tak, aby sa dostali k adresátovi. Budeme podporovať, aby sa misionárska služba cirkvi rozšírila aj na Rómov. V záujme zvýšenia verejnej bezpečnosti navrhujeme zriadenie rómskych hliadok. V oblasti bývania mienime pokračovať v programe výstavby sociálnych bytov s tým, že treba naďalej zaviazat' budúcich užívateľov, aby sami sa podieľali na výstavbe svojho bytu.

Prostredníctvom pozitívnej diskriminácie chceme dosiahnuť, aby podiel Rómov zamestnaných v štátnej a verejnej správe, v štátnej a obecnej polícii, v armáde, v zdravotníctve a v školstve dosiahol vyššiu úroveň ako teraz .

ZDRAVOTNÍCTVO

Obnovenie dôvery alebo „Prvoradý musí byť pacient“

Na Slovensku treba obnoviť dôveru občanov k poskytovateľom zdravotnej starostlivosti a humanizovať prístup zdravotníkov k pacientom. V roku 2001 bola prijatá vládou SR Charta práv pacientov, ktorá nebola doteraz v súlade s novou legislatívou plne uvedená do života. Práve preto Strana MOST – HÍD je za včasné a operatívne doriešenie tohto nedostatku v zdravotníckej praxi SR. Je vyjadrením prirodzenej úcty pred pacientmi, že chorému človekovi v prípade možnosti treba poskytovať komunikáciu o svojom zdraví v materinskom jazyku. **Treba si veľmi jasne uvedomiť, že je to pacient, a nie štát, ktorý formou platenia nemocenského alebo prostredníctvom svojich daní financuje zdravotníctvo.**

Systém zdravotnej starostlivosti musí byť výstupom dlhodobého procesu a spoločenského konsenzu, pričom musí byť zachovaný princíp humanizmu, zdravého trhového mechanizmu, rovnosti a solidarity.

Pri príprave a tvorbe príslušných legislatívnych noriem predpokladáme a očakávame aj spoluúčasť zdravotníckych pracovníkov z každej oblasti.

Pri vylepšovaní jednotlivých článkov zdravotníctva treba dosiahnuť, aby systém bol zameraný na pacienta a poskytovateľa, pričom potreby pacienta musia mať prioritu.

Pri voľbe lekára a poskytovateľa zdravotnej starostlivosti treba vytvoriť trhové podmienky, **aby priestor dostali hlavne takí lekári, ktorým pacienti dôverujú**. Zároveň treba zlepšiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti a výrazne posilniť aj systém rodinnej a odbornej lekárskej starostlivosti. Treba doriešiť minimálnu sieť špecializovanej ambulantnej starostlivosti a ústavnú starostlivosť (aký spád, koľko lekárov špecialistov a koľko pacientov má byť v danom regióne). Z dôvodu ťažkej finančnej situácie sa však optimálne riešenie nezaobíde bez prehodnotenia siete zdravotnej starostlivosti a reštrukturalizácie siete poskytovateľov. Považujeme za potrebné podporovať nové, objektívnejšie mechanizmy oceňovania výkonov v zdravotníctve, aby nevznikali bezdôvodne cenovo zvýhodnené odbory poskytovania zdravotnej starostlivosti, hradené z verejného zdravotného poistenia, na úkor výkonov základnej zdravotnej starostlivosti.

Treba dokončiť transformáciu veľkých nemocníc na akciové spoločnosti, a prijať zákonnú úpravu umožňujúcu premenu neziskových organizácií na akciové spoločnosti. Je potrebné umožniť vstup súkromného kapitálu do nemocničnej siete a verejný záujem strážiť cez legislatívu a cez kontrolné a regulačné úrady. **Je nepripustný stav politicky a ekonomicky motivovaného plytvania v štátom vlastnených zdravotníckych zariadeniach**, pričom nie sú splnené mnohé základné kvalitatívne a kvantitatívne ukazovatele poskytovaných služieb. Neplytvanie, odstránenie korupcie a stály tlak na efektivitu je predpokladom zvyšovania platov kvalitných odborníkov, pričom je potrebné usilovať sa aj o zvýšenie prísunu verejných a súkromných zdrojov do zdravotníckeho systému.

Protimonopolný úrad musí oveľa účinnejšie zakročiť proti prípadným kartelovým dohodám poskytovateľov a zároveň aj poisťovní pri rokovaní o cenách. Udeľovanie licencií na rýchlu zdravotnú pomoc sa musí udiť formou elektronickej aukcie.

Financovanie zdravotníctva alebo „Prevencia, kvalita a efektivita“

Veľkú úlohu budú mať rôzne motivačné programy a preventívna starostlivosť, resp. podpora zdravej životosprávy. **Treba dosiahnuť, aby pre občanov, ktorí sa vzorne starajú o svoje zdravie, bola prípadná lekárska starostlivosť lacnejšia**, ako tým, ktorí sa o to nestarajú. Musí sa vytvoriť aj možnosť odmeňovania poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v závislosti od kvality výkonu a preukázanej zodpovednosti.

V rámci povinného zdravotného poistenia je potrebné presne určiť tie sociálne a spoločenské skupiny, ktoré sú oslobodené od úhrady zdravotnej starostlivosti, a presne vymedziť služby a výdavky financované zdravotnou poisťovňou. Poistný systém má byť založený na princípe plurality, zároveň musí umožniť aj zapojenie občanov do programov poskytujúcich starostlivosť na vyššej úrovni. Je potrebné vrátiť poisťovníam možnosť tvorenia zisku za presne stanovených podmienok. **Poisťovne musia vyvíjať tlak na poskytovateľov zdravotníckych služieb smerom k efektívite a ku kvalite, pričom musia chrániť záujem svojho poistenca – pacienta.**

Štát je povinný platiť za poistencov štátu v súlade so zákonom o zdravotnom poistení sumu, ako každý iný platiteľ, ale v štátnom rozpočte každý rok stanoví túto sumu iba na jemu vyhovujúce minimum. Tento stav dlhodobo zadlžuje poisťovne aj poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Je nevyhnutné prijať systémové riešenia vychádzajúce zo súčasnej legislatívy plurality zdravotných poisťovní. Pri riešení týchto

zložitých otázok treba vychádzať zo skúseností európskych systémov zdravotného poistenia. Považujeme za potrebné vykonať podrobnú analýzu súčasného stavu zdravotného poistenia.

Podľa aktuálnych možností treba minimalizovať mieru úhrady za poskytnuté lieky pri liečbe detí. Pomocou špeciálneho podporného systému treba zabezpečiť dostatočný prísun liekov pre každého v liečbe niektorých chronických ochorení (ochorenia srdca, choroby obehového ústrojenstva, cukrovka). **V maximálnej miere podporujeme úplné financovanie programov zameraných na prevenciu a liečbu onkologických a srdcovo-cievnych ochorení**, novorodenecký program, ako aj bezplatnú zdravotnú starostlivosť pri liečbe cukrovky.

Je nevyhnutné prijať legislatívne opatrenia v oblasti liekov, liečiv a zdravotníckych pomôcok, ktoré zabezpečia primeranú reguláciu farmaceutického trhu. Ceny, za ktoré predávajú na slovenskom trhu, sú v priemere vyššie ako ceny v niektorých iných štátoch EÚ. Proces povoľovania vstupu nových liekov na náš trh je netransparentný a výsledkom sú ceny, ktoré sú vysoké oproti referenčným cenám v zahraničí. Je potrebné zmeniť procesy kategorizácie liekov a liečiv tak, aby prvoradé kritérium uhrádzania lieku z verejného zdravotného poistenia bola jeho klinicky preukázaná účinnosť, určená na základe medicíny založenej na poznatkoch a nákladová efektívnosť na základe farmaceuticko-ekonomických štúdií.

Finančné krytie prevádzkovania zdravotných zariadení sa má určiť v závislosti od poskytovaných služieb. Za poskytovanie rovnakých služieb by mali dostať rovnaké prostriedky. Nakoľko hradenie výdavkov spojených s nemocničným ošetrením musí závisieť od diagnózy, je potrebné, aby sa pri liečení rovnakej choroby v každej nemocnici postupovalo tým istým spôsobom.

Je potrebné zabezpečiť, aby každý poistenec mohol posúdiť skutočné náklady na svoju zdravotnú starostlivosť a mal možnosť tieto výsledky porovnať s databázou kompetentného orgánu, ktorý momentálne pre túto oblasť absentuje. **Treba zaviesť elektronickú dokumentáciu pacienta – on-line**, tak, aby lekár, ktorý vyšetruje pacienta napr. v Bratislave, a pacient je z Košíc, mohol otvoriť jeho zdravotnú dokumentáciu, čo by zamedzilo zbytočnému, duplicitnému predpisovaniu liekov a zjednotila by sa zdravotná dokumentácia a lekár by mal dostatočné informácie o zdravotnom stave pacienta (predchorobie, chronické ochorenia, už predpísaná medikácia) a zároveň by nedochádzalo k duplicitným vyšetreniam.

Je potrebné zúčastniť sa na príprave kvalitných návrhov legislatívnych noriem o cezhraničnej zdravotnej starostlivosti. Podieľať sa na stanovovaní rámcového návrhu priorít pri poskytovaní cezhraničnej zdravotnej starostlivosti. Budúci systém poskytovania cezhraničnej zdravotnej starostlivosti musí zároveň zohľadniť aj zaistenie kvality a bezpečnosti zdravotnej starostlivosti bez ohľadu na to, v akom členskom štáte je poskytovaná.

SOCIÁLNA POLITIKA

Politika trhu práce a zamestnanosť alebo „Pracovať sa vždy oplatí“

Zamestnanosť bude **základným prvkom a kľúčovým pojmom riešenia sociálnej politiky**. Zastávame názor, že bez vyriešenia zamestnanosti nemožno funkčný model riadenia sociálnej politiky vôbec vytvoriť.

Slovensko v oblasti zamestnanosti potrebuje zlepšiť podnikateľské prostredie s podporou tvorby pracovných miest na báze voľného globalizovaného trhu na jednej strane a tvorbou pracovných miest, ktoré budú minimalizovať pocit ekonomickej marginalizácie na strane druhej.

Prvou prioritou strany MOST – HÍD bude implementácia výziev sociálneho usporiadania Európy v oblasti zamestnanosti. Prostredníctvom štrukturálnych politík sa budeme zasadzovať o dlhodobú tvorbu pracovných miest, ktoré predovšetkým z úrovne regionálnych dopadov budú v minimálne možnej miere ovplyvňované globalizáciou ekonomického života.

Druhou prioritou strany MOST – HÍD bude riešenie problémov dôstojnej práce a sociálnej kohézie prostredníctvom verejných služieb zamestnanosti. Verejné služby zamestnanosti boli doteraz poznačené permanentnými transformačnými zmenami zameranými na služby klientom pre vyhľadávanie a sprostredkovanie zamestnania. **Nízkym podielom na počte umiestnených na trhu práce a vysokými nákladmi na ich umiestnenie však začarovaný kruh nezamestnanosti v uplynulom volebnom období neriešili.** Našou ambíciou bude vytvoriť skutočné služby trhu práce usilujúce sa o zvýšenie ponuky na trhu práce prostredníctvom prípravy kvalifikovanej pracovnej sily a podporujúce drobné súkromné podnikanie a ich udržateľnosť.

Treťou prioritou strany MOST – HÍD bude presadzovanie princípu dôstojná práca – dôstojný dôchodok. V súvislosti s rastom produktivity práce bude nevyhnutné postupne opustiť zafixovaný model dvoch príjmov v domácnosti. Prostredníctvom zákonov budeme presadzovať definovanie skupiny sociálne nezaintegrovaných občanov, na ktorých popri nástrojoch sociálnej ochrany budú pôsobiť aj motivačné a donucovanie prostriedky ich reintegrácie do pracovného procesu a spoločnosti.

Strana MOST – HÍD bude iniciovať a presadzovať:

1. Spracovanie nového modelu riadenia verejných služieb zamestnanosti a transparentného financovania aktívnych nástrojov politiky trhu práce s cieľom posilniť úlohu makroekonomických nástrojov pri tvorbe pracovných miest s vyššou pridanou hodnotou.
2. Spresnením mechanizmu motivácie evidovaných nezamestnaných aktívne pôsobiť na trhu práce s cieľom vytvoriť osobné účty pre potreby kontroly účelnosti a efektívnosti vynaložených finančných zdrojov orientovaných na posilnenie ponuky na trhu práce.

Sociálna ochrana a rodinná politika alebo „V rodine sa tvoria správne návyky“

Strana MOST – HÍD bude pokračovať v presadzovaní širšej účasti na riadení a rozhodovaní vhodným presunom kompetencií, ale aj zodpovednosti na nižšie územné a regionálne celky až po prirodzene jestvujúce obce. V dobre organizovanej spoločnosti však za kompetenciami musia nasledovať aj ďalšie, hlavne fiškálne opatrenia na realizáciu potrebných krokov a zjednodušenie dávkového systému. **Posilnenie funkcií občana a obce chápeme ako hlavnú prioritu sociálnej politiky pre budúcnosť!** Obec je z historického, ale tiež praktického hľadiska najvhodnejším miestom pre poskytovanie sociálnej pomoci a hlavne niektorých individuálnych adresných sociálnych služieb.

Strana MOST – HÍD bude podporovať vytvorenie finančného systému stimulácie obcí (tzv. participatívneho financovania). Obec sa však sama bude môcť rozhodnúť, či niečo poskytne, alebo vykoná. Zasadíme sa, aby štát bol nápomocný takúto činnosť podporovať poskytovaním grantov. Dosiahne sa tak stav, že obce budú motivované k rozvoju vlastnej sociálnej politiky a nestanú sa iba distribútormi štátnych peňazí. Sme za obnovenie tzv. domovského práva ako jedného z významných základov komunálneho práva.

Strana MOST – HÍD bude iniciovať uskutočnenie krokov na zvýšenie významu rodičovských funkcií a materstva s cieľom skvalitniť populáciu a zastaviť nežiaduci demografický trend. Systémovo budeme pod-

porovať účelové príspevky prostredníctvom štátnych sociálnych dávok s prednostným zameraním na podporu rodiny. Súbežne prijmeme konkrétne priority na zvýšenie sankcionovania nezodpovedného prístupu k potrebám nastupujúcej generácie. Neúčasť detí na povinnej školskej dochádzke či zdravotnej prevencii navrhujeme posudzovať prísnejšie ako doteraz. **Odstránenie negramotnosti, posilnenie pracovných návykov a zdravotná prevencia je najlepšou sociálnou politikou do budúcnosti.**

Strana MOST – HÍD bude podporovať a presadzovať:

1. Skvalitnenie uplatnenia kompetencií obcí v oblasti dávkovej sociálnej politiky v rámci programového rozpočtu miest a obcí, so zákonom stanovenou finančnou účasťou štátu a zjednodušením legislatívy sociálnych dávok.
2. Novelizáciu zákona o sociálnych službách s cieľom posilnenia postavenia a práva občana na výber sociálnej služby a s dôrazom na spravodlivé financovanie verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb.
3. Vytvorenie vzájomne sa dopĺňujúcich programov s celoštátnou pôsobnosťou, ktoré primerane rozmiestnia disponibilné zdroje štátu na posilnenie sociálnej inklúzie.
4. Zdynamizujeme systém sezónnych a príležitostných prác zavedením pracovných preukazov pre dlhodobo nezamestnaných. (s cieľom udržať pracovné návyky a využiť priestor, ktorý je najmä na vidieku).

Sociálne poistenie alebo „Skončiť s prejedaním budúcich dôchodkov“

Politické a ekonomické úsilie je potrebné orientovať na posilnenie základných zásad sociálneho poistenia: univerzalitu, uniformitu, rovnosť, primeranosť, únosnú mieru solidarity, zodpovednosť občana za svoju budúcnosť a demokratickosť v riadení a správe. Logickým dôsledkom uvedených zásad sú nasledovné požiadavky:

- Každý, kto splní podmienky, bude mať zaručené dôstojné podmienky na život
- každému sa v určitej miere zhodnotí miera jeho dosahovanej príjmovej úrovne počas ekonomicky aktívneho života.

Zavedenie kapitalizácie do povinného dôchodkového zabezpečenia má hlavnú funkciu v diverzifikácii zdrojov. Práca a kapitál v skutočnosti zabezpečujú solidaritu povinnej sústavy metódou priebežného financovania a kapitalizáciou. Ide tiež o rozloženie rizika solventnosti systému, keď kapitalizácia vyvažuje demografické a ekonomické riziká priebežného systému a dopĺňa ich o pôsobenie finančného trhu. V tomto smere budeme rozvoj kapitalizačných systémov podporovať. **Je potrebné ukončiť „vojnu“ proti druhému kapitalizačnému pilieru a venovať sa vráteniu jeho funkčnosti a dlhodobej stability.**

Strana MOST – HÍD za vážny problém považuje nedostatočne efektívny a komplikovaný výber poistného, ktorý je tiež jednou z príčin insolventnosti systému sociálneho poistenia a následne nedostatočného príspevku pre znižovanie odvodov. Za vhodný považujeme presun kompetencií v oblasti výberu poistného na daňovú správu. Z dôvodu väčšej zodpovednosti občanov a v úsilí sprehľadniť systém odvodov sa javí vhodné, aby odvodovú povinnosť mali len občania, resp. štát v tých prípadoch, kde je platiteľom poistného.

Strana MOST – HÍD bude podporovať a presadzovať:

1. Návrh na prekalibrovanie odvodových sadzieb v jednotlivých druhoch poistenia tak, aby zodpovedali výdavkom v jednotlivých fondoch sociálneho poistenia, a obmedzenie možnosti presunov prostriedkov

medzi jednotlivými fondmi. Nevyčerpané prebytky v základných fondoch sa budú po uplynutí kalendárneho roka povinne presúvať do rezervného fondu, z ktorého bude možné financovať prípadný deficit v ktoromkoľvek základnom fonde.

2. Model zjednodušenia a zefektívnenia výberu poistného. Výber poistných odvodov bude zverený daňovým úradom, ktoré budú zodpovedať aj za spracovanie príslušných výkazov a vymáhanie dlžných súm. Výber poistného bude previazaný s výberom daní a zdravotných odvodov.

PROSPERUJÚCI VIDIEK A REGIÓNŮ

Strana MOST-HÍD si uvedomuje, že 86 % územia SR je vidieckeho charakteru, preto kladieme veľký dôraz na vidiecku a regionálnu politiku. Pristupujeme k návrhom riešenia komplexne ako súčinu jednotlivých opatrení. Naším cieľom je plnohodnotný život aj na vidieku. **Za základ prosperujúceho vidieka a regiónu považujeme funkčnú samosprávu a aktívnych ľudí na vidieku, a chceme prispieť k zachovaniu vidieckeho charakteru týchto regiónov.**

Neexistuje jednoduchý a všeobecný „čarovný prostriedok“ pre zlepšenie regionálnej konkurencieschopnosti. Výrazné zmiernenie územných nerovností si vyžaduje dlhý čas.

Naše riešenia vychádzajú zo spoločného a vzájomného pôsobenia viacerých opatrení.

Pôdohospodárstvo a ochrana prírody alebo „Konkurencieschopnosť, bezpečnosť a ekologickosť“

Pol'nohospodárstvo:

Naším hlavným cieľom je podporiť vytvorenie konkurencieschopného pôdohospodárstva na Slovensku. Podporíme dorovnanie podpôr na úroveň štátov Európy v súlade s možnosťami štátneho rozpočtu. Konkrétne opatrenia by mali byť nasledovné:

- výrazná podpora konkurencieschopných regionálnych produktov
- kampaň za zvýšenie podielu regionálnych produktov na slovenských pultoch v súlade s príslušnou európskou legislatívou.
- zvýšenie podpory konkurencieschopnej živočíšnej výroby v súlade s možnosťami štátneho rozpočtu.
- zvýšenie podpory konkurencieschopnej domácej produkcie ovocia, zeleniny, vinohradníctva, liečivých rastlín v súlade s možnosťami štátneho rozpočtu
- rozvoj a plné využitie konkurencieschopného potenciálu rybného hospodárstva a včelárstva
- zavedenie a rozšírenie programu obnoviteľnej energie (štiepky) pre regióny s vhodnými podmienkami (zátopové pásma, nízkoprodukčné plochy a ostatné plochy)
- **vytvorenie verejne kontrolovateľného a transparentného systému poskytovania podpôr na základe prísnej kontroly efektivity vynaložených zdrojov.**
- zjednodušenie prístupu drobnopodstatiteľov a drobnopodstatiteľov na trh.
- **zamedzenie selektívneho zvýhodnenia zahraničných investorov v pôdohospodárstve.**
- podpora odbytovým organizáciám prvovýrobcov.

Bezpečnosť a kvalita potravín

Zvýšenie efektívnosti dôkladnej kontroly potravinového reťazca (od stajne až na stôl) z hľadiska bezpečnosti potravín:

- zabezpečíme zverejnenie výsledkov týchto kontrol, tak aby spotrebiteľ vedel, čo kupuje
- budeme podporovať konkurencieschopnú ekologickú produkciu tak, aby podľa možností dosiahla 10 %-ný podiel na produkcii.
- zvýšime ochranu spotrebiteľa efektívnou spoluprácou so spotrebiteľskými organizáciami.

Pozemkové vlastníctvo

Za základ rozvoja vidieka a regiónov považujeme efektívne uplatnenie vlastníckych práv. Bez usporiadaných vlastníckych práv a scelených pozemkov nie je možný ich efektívny výkon. Preto považujeme za nevyhnutné:

- urýchlenie dokončenia ROEP (Registra Obnovenej Evidencie Pozemkov)
- urýchlenie procesu pozemkových úprav (scelenie pozemkov ako aj ich priestorové a funkčné usporiadanie).
- budeme chrániť rodnú zem, ktorá je základ republiky
- **zefektívnenie evidencie a podpora podmienok pre existenciu jasného vlastníctva** (jeden vlastník, jeden kataster, jeden list vlastníctva)

Lesné hospodárstvo

Lesy sú prírodným bohatstvom Slovenska a pokrývajú polovicu územia krajiny. Pri ich spravovaní budeme klásť dôraz okrem produkčných aj na mimo produkčné funkcie.

Sústredíme sa :

- na postupnú liberalizáciu spracovanie lesných hospodárskych plánov (LHP)
- na hospodárenie podľa zásad trvalej udržateľnosti
- **na ukončenie kradnutia, plytvania a nezákonného obohacovania sa zo štátnych lesov**
- na dokončenie transformácie š.p. Lesy na akciovú spoločnosť
- na zabezpečenie efektívneho spravovania štátnej lesnej pôdy.

Vodné hospodárstvo

Vodu, a osobitne zdroje pitnej vody považujeme za najväčšie prírodné bohatstvo a zameriame sa na ich ochranu.

Pre dosiahnutie uvedeného cieľa s prihliadnutím na naše medzinárodné záväzky a možnosti ekonomiky budeme podporovať:

- aby sa doteraz nenapojené obce napojili na verejné (diaľkové) vodovody a aby sa dobudovala kanalizácia a čističky odpadových vôd hlavne v regiónoch s vysokou zásobou podzemných a povrchových vôd pre ich ochranu pred znečistením.
- podporíme sfunkčnenie melioračných a závlahových systémov tam kde bude zaručená ich efektívnosť.
- navrhujeme protipovodňové opatrenia spôsobom, ktorý umožní udržať vodu v prírode.

Ochrana prírody

Ochrana prírody je zásadnou otázkou pre celkový vývoj spoločnosti, preto k využívaniu prírodných zdrojov budeme pristupovať racionálne a obozretne.

Naše hlavné ciele budú nasledovné:

- prehodnotenie rozsahu chránených území podľa možností spoločnosti a ekonomickej situácie krajiny
- zachovanie rozmanitosti prírody
- prehodnotenie rozsahu a miery poplatkov a odvodov v oblasti ŽP
- zachovanie a zlepšenie kvality životného prostredia

REGIONÁLNA POLITIKA ALEBO „BEH NA DLHÉ TRATE“

Strana MOST-HÍD svoje všeobecné ciele regionálnej politiky formuluje ako zabezpečenie konkurencieschopnosti regiónov a posilnenie hospodárskej, ako aj sociálnej kohézie.

Regionálna politika je nadstavbou vidieka a sústreďuje globálne spoločné záujmy daného územia. Je uplatnením zásady **rovnosti šancí a príležitostí** pre vyrovnaný rozvoj všetkých regiónov podľa miery životnej úrovne.

Základné zásady a ciele regionálnej politiky sú nasledovné:

1. *Subsidiarita a decentralizácia*
2. *Partnerstvo* – podporovať programy partnerstva ako LEADER.
3. *Programovanie* – Cieľom strany MOST-HÍD je vypracovanie rozvojových stratégií založených na partnerstve, uplatnenie takého programovania, aby sa podporili ciele alebo rad cieľov ovplyvňujúcich komplexný rozvoj celého územného systému, alebo jeho určitého podsystemu. **Chceme čo najskôr dobudovať spojenie Bratislavy a Košíc južnými rýchlostnými komunikáciami, dosiahnuť spojenie Košíc s východnou a južnou štátnou hranicou, dokončiť D1 a vybudovať nové mosty cez Ipel' a Dunaj.**

Tieto ciele sa pre účely rozvoja regiónov dajú konkretizovať nasledovne:

- zníženie rozdielov v úrovni rozvoja jednotlivých regiónov s rozdielnymi danosťami, predovšetkým v záujme poskytnutia pomoci pomerne znevýhodneným regiónom, ako aj vidieckym regiónom,
- výstavba a rozvoj infraštruktúrnych sietí – v rámci toho predovšetkým dopravných a vodohospodárskych sietí,
- **sústredenie investícií do regiónov s vysokou nezamestnanosťou za účelom vytvorenia pracovných miest,**
- rozvoj kvalitnej výchovy a vzdelávania,
- zachovanie regionálnych kultúr a identity, s osobitným zreteľom na oblasti obývané národnými menšinami,
- ochrana národnej, etnickej a regionálnej pestrosti
- rozvoj turizmu ako dôležitého hospodárskeho odvetvia

OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

V oblasti ochrany životného prostredia, podobne ako v mnohých ďalších oblastiach nášho života, bol pre našu krajinu dôležitým míľnikom **vstup Slovenska do Európskej únie**. Príčiny, rozsah a dôsledky environmentálnych problémov veľmi často presahujú hranice jednotlivých štátov, takže efektívne trvalé pozitívne výsledky môžeme na Slovensku dosiahnuť iba vtedy, ak budeme dostatočne zapojení do **medzinárodnej spolupráce** a budeme naplno využívať jej potenciál.

Významnú pomoc zo strany Európskej únie predstavujú prostriedky zo Efektívne čerpanie týchto zdrojov a ich smerovanie iba na riešenie skutočných problémov a potrieb bude jednou z našich priorit. Kroky a opatrenia v oblasti ochrany životného prostredia budeme realizovať tak, aby bola rešpektovaná vzájomná **rovnováha sociálnych, ekonomických a environmentálnych záujmov** spoločnosti.

V oblasti životného prostredia považujeme v súčasnosti na Slovensku za najdôležitejšie:

- transparentné prideľovanie emisných kvót
- transparentný predaj nepotrebných emisných kvót a zrušenie nevýhodných zmlúv
- dôsledné vyšetrenie iniciátorov nevýhodných zmlúv
- dôsledné vyšetrenie tých, ktorí mali z nevýhodných zmlúv úžitok
- **navrátenie stavovskej česti ministerstvu životného prostredia a skončenie s duchom „biznisu“ s emisiami, odpadmi a s populčekom**
- problematiku odpadov a problematiku nakladania s nimi,
- problematiku prevencie a nápravy environmentálnych škôd a problematiku zvyšovania priemyselnej bezpečnosti,
- problematiku environmentálnych záťaží,
- problematiku emisií skleníkových plynov a s tým súvisiacu problematiku zmeny klímy,
- prehodnotenie rozsahu a miery poplatkov a odvodov v oblasti životného prostredia.

Prvoradým cieľom pri riešení (nielen) uvedených problémov bude **zabezpečenie primeranej kvality života pre všetkých obyvateľov Slovenska a zachovanie priaznivých životných podmienok nielen pre súčasné, ale aj pre budúce generácie**.

V oblasti **odpadového hospodárstva** budú pre nás prioritami podpora zberu a triedenia komunálnych odpadov v mieste ich vzniku (domácnosti, mestá, obce), využívanie odpadov ako alternatívnych zdrojov energie a budovanie systémov a zariadení na separovaný zber s cieľom zodpovedného prístupu obyvateľov k výrobkom, tovarom a materiálom po skončení doby ich životnosti.

V oblasti **prevencie a nápravy environmentálnych škôd** je našim zámerom podporiť environmentálnu politiku v intenciách trvalo udržateľného rozvoja s cieľom zastaviť stratu biodiverzity a vytvoriť reálne podmienky na zamedzenie vzniku environmentálnych škôd. Súčasný zákon o prevencii a náprave environmentálnych škôd (č. 359/2007 Z. z.) vytvára právny rámec a ukladá povinnosti na princípe „znečisťovateľ platí“, ale prevádzkovatelia činností, ktoré sú v zákone vymenované, svoje povinnosti zväčša neplnia. Málo dôrazná bola doteraz v tomto smere aj štátna správa.

Spomenutý zákon o prevencii a náprave environmentálnych škôd sa netýka **environmentálnych záťaží**, ktoré sú neblahým dôsledkom extenzívneho rozvoja ekonomiky počas uplynulej éry. V rámci zrealizovaného monitoringu starých záťaží bolo na Slovensku vytipovaných niekoľko tisíc lokalít, ktoré potrebujú sanáciu. Naším cieľom je vysporiadať sa čo najskôr s týmto dedičstvom aj za príspevku podporných finančných mechanizmov z prostriedkov EÚ.

Podporíme revitalizáciu investormi opustených areálov priemyselných podnikov, tovární či poľnohospodárskych družstiev. Sme za zmenu súčasnej vládnej politiky, ktorá podporuje nové investičné výstavby na „zelených lúkach“ vo forme rôznych dotácií na výstavbu nových priemyselných zón so sprevádzajúcou likvidáciou úrodných poľnohospodárskych plôch.

Súčasnú životnú úroveň populácie nie je možné udržať na terajšej úrovni bez priemyselnej výroby a bez dostatočných zdrojov energie, pričom priemysel i výroba elektrickej energie v klasických tepelných elektrárnach predstavujú významný zdroj oxidu uhličitého. Reštrikcie smerujúce k výraznému obmedzovaniu produkcie a spotreby však asi nie sú v tomto smere namieste, s výnimkou ekonomicky neefektívnych a dotovaných odvetví.

Navrhujeme opatrenia, ktoré na jednej strane smerujú k znižovaniu emisií skleníkových plynov do atmosféry, no na druhej strane poskytujú priestor pre ďalší rozvoj ekonomiky. Pôjde predovšetkým o aktivity smerujúce k zvyšovaniu energetickej účinnosti budov, strojov a zariadení, o podporu rozvoja jadrovej energetiky (pri rešpektovaní relevantných bezpečnostných noriem a predpisov) a o podporu efektívneho využívania obnoviteľných zdrojov energie.

VZDELÁVANIE – ISTÁ INVESTÍCIA

Cieľom strany MOST-HÍD je podpora rozvoja a finančné zabezpečenie fungovania vzdelávacieho systému a menšinového vzdelávania na Slovensku.

Hlavnou úlohou vzdelávania je, aby ľudia nadobudli také **aktívne vedomosti**, ktoré poslúžia ako dostatočný základ na ďalšie rozvíjanie všeobecných a odborných spôsobilostí a aby boli pripravení na celoživotné vzdelávanie sa.

V dnešnej domácej i európskej viacnárodnostnej spoločnosti je čoraz dôležitejšia spôsobilosť komunikácie v materinskom jazyku, v štátnom jazyku a v niektorom svetovom jazyku.

Naším základným cieľom je dosiahnuť, aby mládež svoje vedomosti získavala a aj zhodnocovala doma na Slovensku, napomáhajúc tým napredovanie spoločnosti.

Strana MOST-HÍD sa usiluje o **zmenu spoločenského postavenia učiteľskej profesie**. Rovnako dôležitý je rozvoj každého stupňa vzdelávania, a to výchovy v materských školách, výchovno-vzdelávacej činnosti na základných školách, v každej oblasti stredného školstva (gymnázii, stredného odborného školstva), vzdelávania na vysokých školách a univerzitách a ďalšieho vzdelávania dospelých. Podmienkou úspešnosti kontinuálneho vzdelávania je **kvalitný školský systém** na každom stupni. Zabezpečenie kvality vzdelávania nespočíva len vo vytvorení modernej infraštruktúry škôl, ale aj v obsahovej reforme existujúcich školských zariadení.

Strana MOST-HÍD podporuje Európskou radou navrhnuté kľúčové kompetencie:

- komunikácia v materinskom jazyku
- komunikácia v cudzom jazyku
- matematické, prírodovedné a technické spôsobilosti
- kompetencie v oblasti informačno-komunikačných technológií
- vedieť sa učiť
- sociálne a spoločenské zručnosti, t.j. stať sa činným občanom

- základné pracovné a podnikateľské schopnosti (entrepreneurship)
- všeobecná kultúra, kultúrno-historický prehľad.

Veľmi dôležitá je **vonkajšia odborná podpora** rozvojových úsilií vzdelávacích zariadení. Vybudovanie a zabezpečenie fungovania systému hodnotenia kvality zaručuje plynulé meranie a hodnotenie vytýčených vzdelávacích cieľov a úloh a vytvorenie spätnej väzby k zariadeniu a partnerom vzdelávania. Strana MOST-HÍD sa usiluje o **vytvorenie takého systému hodnotenia kvality**, ktorého neustálym cieľom je podpora rozvoja učenia sa účastníkov vzdelávania, rozvoj školských organizácií a ich odborného rastu. Kvôli tomu MOST-HÍD uprednostňuje aktivity ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov.

Strana MOST-HÍD považuje za svoju úlohu a bude sa usilovať:

- o vytvorenie podmienok pre fungovanie takých akreditovaných štátnych a súkromných organizácií, ktoré budú zabezpečovať odbornú prípravu učiteľov a vedúcich pedagogických zamestnancov na liberalizáciu vzdelávacieho systému
- vytvoriť metodické centrum na báze slovenských univerzít pre túto oblasť
- o zabezpečenie aktuálnych učebníc a moderných digitálnych učebných pomôcok do našich škôl
- o **liberalizáciu a uvoľnenie učebnicového trhu** s právomocou výberu učebníc školami a učiteľmi.

Jedným z pilierov strany MOST-HÍD je **rovnosť šancí a dôstojnosť**.

Vo vzdelávaní preto bude prioritne podporovať všetky úsilia smerujúce k zlepšeniu šancí detí s akýmkoľvek hendikepom, zvlášť s ohľadom na vzdelávanie a začlenenie žiakov rómskej národnosti. Kde sú na to predpoklady a spoločenská potreba, budeme sa usilovať o zavedenie vyučovania rómskeho jazyka, ako aj vyučovania v rómskom jazyku.

Aj pre žiakov a ich rodičov žijúcich v periférnych obciach a v obciach s vysokým podielom Rómov je potrebné zabezpečiť dostupnosť kvalitného vzdelávania.

Kvalita rozvoja škôl je bezpodmienečne nutná aj v obciach, ktoré sú izolované a ťažko dostupné. Školskému začleneniu rómskych detí by výrazne pomohlo, keby medzi ich učiteľmi boli aj Rómovia. Jednou z najnaliehavejších úloh je teda podpora vzdelávania nastávajúcich pedagogických zamestnancov rómskeho pôvodu rôznymi štipendiami a odbornou starostlivosťou.

Potrebné je vybudovať podpornú sieť na báze stredných škôl pre talentovaných rómskych študentov, ktorí síce splnia prijímacie podmienky a dostanú sa na stredné školy, ale kvôli zlým sociálnym podmienkam a etnickým hendikepom nie sú schopní zložiť maturitné skúšky.

Duševná čistota detí je jednou z podmienok úspešnosti pedagogickej práce. Veľmi dôležitou úlohou je **vytvorenie dobrej spoločenskej klímy na učenie**, v ktorej učenie sa je vnútornou potrebou, vychádza z osobného presvedčenia. Prvoradé je preto vytvoriť osobnú a spoločenskú potrebu učenia sa, a až potom môžu nasledovať rôzne pedagogické metódy.

Strana MOST-HÍD bude iniciátorom oživenia stredoškolského odborného vzdelávania vychádzajúceho zo spoločenských potrieb. Školy sídlia v zaostávajúcich oblastiach sa musia dostať do stredobodu pozornosti a podpory. Treba dosiahnuť, aby sa **stredné odborné školy stali konkurencieschopnými** a vyhovovali spoločenským a regionálnym potrebám. Dôležitou úlohou je zosúladiť a revitalizácia štátneho, súkromného a menšinového stredného odborného vzdelávania s pracovným trhom.

Budúcnosť stredného odborného vzdelávania, ako aj prítomnosť, sú nepredstaviteľné za dnešného stavu. Odborné vzdelávanie sa momentálne stáva školou vrstvy na periférii spoločnosti. Podmienkou pre revitalizáciu stredného odborného vzdelávania je poznať krátko-, stredne- a dlhodobé hospodársko-rozvojové stratégie založené na objektívnych výskumoch. V dnešných časoch nie je k čomu prispôsobovať sa. Momentálne trhové požiadavky nie sú postačujúcim základom na vytvorenie siete úspešného odborného školstva, veď výsledky dnešnej reformy sa ukážu až po niekoľkých rokoch a možno v úplne iných podmienkach.

Veľmi dôležitou úlohou v odbornom školstve je aj rozlíšenie prípravy odborných pracovníkov a prípravy pomocných pracovníkov.

Oblasť vzdelávania menšín

Prioritnou úlohou strany MOST-HÍD je popri kvalitnom vyučovaní materinského jazyka **zvýšenie kvality a účinnosti vyučovania štátneho jazyka** v školách s vyučovacím jazykom menšín. Strana MOST-HÍD podporuje všetky snahy vedúce k zlepšeniu ovládania slovenského jazyka občanmi národnosti a výskumy metodiky vyučovania slovenského jazyka. Cieľom je, aby žiaci končiaci povinné vzdelávanie (zo škôl s vyučovacím jazykom národnosti) čoraz lepšie vedeli komunikovať v štátnom jazyku. Kvôli tomu sa budeme usilovať o vypracovanie a osvojenie si takých metodík vo vyučovaní slovenského jazyka, ktorých ťažiskom je rozvoj komunikačných schopností a rovnovážna dvojjazyčnosť.

V záujme kvalitného menšinového vzdelávania strana MOST-HÍD považuje za dôležitú úlohu:

- inováciu pedagogických metód v menšinových školách – t.j. zameniť tradičné vyučovanie modernými kooperatívnymi učebno-vyučovacími metódami založenými na vzájomnej interaktivite žiakov a učiteľov, ako aj žiakov medzi sebou
- zvýšenie kvality vyučovania slovenského jazyka používaním metodík rozvíjajúcich komunikatívne schopnosti
- včasné zásobovanie menšinových škôl aktuálnymi a modernými učebnicami
- vypracovanie a osvojenie si metodík v oblasti rozvoja kľúčových kompetencií
- vybudovanie systémov zabezpečenia kvality, pričom vychádzať a použiť skúsenosti štátnych škôl a škôl z okolitých krajín v tejto oblasti
- posilniť spoluprácu medzi školami s vyučovacím jazykom slovenským a jazykom menšín a vytvorenie siete škôl
- vytvoriť národnostnú školskú inšpekciu
- vytvoriť národnostné pedagogické centrum, ktoré by zabezpečovalo výskum a rozvojové úlohy menšinového školstva
- vypracovanie takeého registra školských zariadení, ktoré by sledovalo aj predčasné opúšťanie vzdelávacieho systému
- zlepšenie schopnosti menšinových škôl stať sa úspešnými vo vypracovaní a realizácii projektov, vrátane projektov EÚ
- zabezpečenie odbornej pomoci školám pri vypracovaní regionálnych projektov
- podporovanie odborného merania a hodnotenia (externé monitoriny) v záujme úspešnej realizácie a udržiavania projektových výsledkov.

Dôležitou úlohou strany MOST-HÍD je:

- neustála odborná starostlivosť, infraštruktúralný a metodický rozvoj maďarských a dvojjazyčných vzdelávacích organizácií na južnom Slovensku

- vytvorenie národnostného metodického centra na báze Univerzity J. Selyeho v Komárne, Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a Prešovskej univerzity.

Strana MOST-HÍD podporuje rozvoj, užšiu koordináciu a spoluprácu univerzít a inštitúcií Slovenska, ktoré vyučujú aj v maďarskom jazyku.

Prostredníctvom podpory vysokoškolského vzdelávania v maďarskom jazyku na Slovensku strana MOST-HÍD chce dosiahnuť zvýšenie percenta obyvateľstva národnosti s vysokoškolským vzdelaním, so zreteľom na to, že skupina absolventov má byť heterogénna z hľadiska odborov, aby sa absolventi dosahujúci stupeň PhD. vedeli uplatniť doma.

Mimoriadne dôležitou úlohou je odborné, infraštrukturálne a finančné posilnenie najmladšieho vysokoškolského inštitútu Univerzity J. Selyeho v Komárne. Strana MOST-HÍD podporuje rozvojové predstavy školy vychádzajúce zo spoločenských potrieb a pracovného trhu na južnom Slovensku v oblasti zavedenia nových učebných odborov a programov.

Je veľmi dôležité, aby sa posilnilo vyučovanie v maďarskom jazyku na Katedre stredoeurópskych štúdií Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Nevyhnutná je spolupráca v rozvojových predstavách Katedry stredoeurópskych štúdií Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a Univerzity Jána Selyeho v Komárne, aby sa vyhlí nadbytočnej duplicite a nezdravému súťaženiu. Tieto inštitúcie spolu s Katedrou maďarského jazyka a literatúry Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a Katedrou hungaristiky Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici sú dôležitou odbornou bázou maďarského a hungaristického vzdelávania a výskumu.

Strana MOST-HÍD sa usiluje o to, aby štát vo zvýšenej miere podporoval zábery univerzít v Komárne a v Nitre v zavedení nových moderných odborov a programov aj v maďarskom jazyku, ako napr. hospodárska informatika, sociálna práca, regionálny rozvoj, zahraničný ruch alebo ochrana životného prostredia.

SLOVENSKO – KRAJINA KULTÚRNEJ RÔZNORODOSTI

Cieľom strany MOST-HÍD je **vrátiť kultúre úctu a vážnosť v spoločnosti**. Dnešný neuspokojivý stav kultúry je odrazom stavu spoločnosti, ktorá postupne rezignuje na etické hodnoty a kultúru degraduje zväčša iba na konzumné a komerčné aktivity. Chceme vrátiť kultúre v spoločnosti zodpovedajúce postavenie, ktoré je dôležité pre kvalitu života všetkých občanov. Preto jej podpora **nemôže byť podriadená žiadnej ideológii či straníckemu zvýhodňovaniu**, musí byť všeobecným záujmom celej spoločnosti, štátu, ktorý garantuje slobodu prejavu takisto ako slobodu umeleckej tvorby.

Slovensko ako kultúrna a tolerantná krajina

Slovenskú kultúru a kultúru národnostných a etnických menšín považujeme za podstatný **identifikačný znak Slovenska ako tolerantnej a etnicky rôznorodej krajiny** – smerom dovnútra aj navonok. Zachovanie tradičnej aj modernej slovenskej kultúry v európskom priestore je spoločným záujmom nás všetkých a zachovanie kultúry národnostných a etnických menšín žijúcich na Slovensku je v našom chápaní spoločným záujmom všetkých občanov Slovenskej republiky. Predovšetkým prostredníctvom kultúry posilňujú svoju národnú a národnostnú identitu a uvedomujú si väčšie možnosti ich koexistencie najmä v multietnických regiónoch.

Uvedomujúc si potrebu dobrého spolužitia medzi národmi, budeme iniciovať **založenie Fondu slovensko-maďarského porozumenia**, ktorého cieľom bude prehĺbenie vzájomného spoznania kultúry, umenia a histórie Slovákov a Maďarov. Fond by mal byť efektívnym stimulátorom vyrovnávania sa s minulosťou, iniciátorom kultúrnych, umeleckých, vedeckých, vzdelávacích projektov, ktoré akcentujú poznanie neraz protirečivej histórie ako podmienku budúcej znášanlivosti. Fond by mal byť veľkoryso podporený zo štátneho rozpočtu i z príspevkov súkromných sponzorov.

Financovanie kultúry

Vypracujeme **nový systém financovania kultúry, umenia a ochrany pamiatok**. K štátnemu rozpočtu rezortu kultúry a k rozpočtu samospráv priradíme tretí pilier financovania – **Národný kultúrny fond (NKF)**, ktorý by výrazne (priblížením sa k priemeru úrovne výšky HDP na kultúru v krajinách EÚ) zaručoval kultúre dôstojné postavenie v spoločnosti. NKF by spravovalo rotujúce kuratórium, zložené z najvýznamnejších predstaviteľov kultúry a umenia s vylúčením možnosti vonkajších straníckych, ideologických a i. intervencií.

Ochranu nehnuteľného kultúrneho dedičstva Slovenska považujeme za prioritu, preto podporujeme také **viac zdroje financovania ochrany a obnovy pamiatok**, ktoré prispeje k dôstojnej prezentácii tohto dedičstva, k lepšiemu spoznaniu národných dejín a spoločnej mnohonárodnej a rôznorodej histórie nášho regiónu, ale aj k podpore cestovného ruchu, zamestnanosti atď.

Budeme podporovať **systémovú a transparentnejšiu podporu identity príslušníkov slovenských menšín v zahraničí, aj krajanov** na celom svete, v čom má kultúra nezastupiteľnú úlohu.

Budeme klásť zvýšený dôraz na lepšie a efektívnejšie **využitie fondov EÚ** na kultúru.

Podporíme **vstup súkromného kapitálu do kultúry** – s poukázaním 2% z dane aj na podporu kultúry.

Zefektívňime a spriehľadníme **grantový systém** rezortu kultúry s eliminovaním konfliktu záujmu, ideologickosti a straníckosti.

Uvedomujeme si významné poslanie **verejnoprávnych médií**, preto budeme podporovať riešenia na efektívnejšie a kvalitnejšie fungovanie týchto inštitúcií, vrátane zefektívnenia hospodárenia STV a SRO. **Navrhujeme zrušiť koncesionárske poplatky**. Štát by mal formou každoročnej objednávky verejných služieb definovať objem verejnoprávnych, kultúrnych, menšinových a iných dôležitých programov a zabezpečiť pre ne financovanie z takto navýšeného rozpočtu ministerstva kultúry.

Rešpektujúc mnohonárodný charakter kultúry, budeme v rámci zachovania kultúrnej rôznorodosti intenzívne podporovať aktivity v oblasti kultúry a umenia, ako aj v oblasti starostlivosti o kultúrne a umelecké pamiatky. Takisto na úrovni štátneho rozpočtu, ktorý by sa mal približovať úrovni vyspelých krajín EÚ, ako i rozpočtu žúp a miest či obcí, pričom trvalým cieľom kultúrnej politiky bude **prehlbovanie decentralizácie**, ktorá súvisí s decentralizáciou jej financovania.

Pri súčasnom stave finančného podhodnotenia pracovníkov v oblasti kultúry a umenia považujeme za svoju úlohu odstrániť túto **platovú diskrimináciu**.

Podpora pôvodnej tvorby

Budeme výraznejšie podporovať **domácu pôvodnú tvorbu** (literárnu tvorbu, prekladovú literatúru, interpretačné dramatické, hudobné, pohybové umenie, ako aj výtvarnú, architektonickú a audiovizuálnu tvorbu atď.) a jej prezentáciu, kritickú a vedeckú reflexiu.

Vzhľadom na významné postavenie **audiovizuálnej kultúry** budeme výrazne podporovať hodnotnú domácu tvorbu. Podporíme legislatívnu úpravu, ktorá by v STV zvýšila percentuálny podiel pôvodnej tvorby. Financovanie audiovizuálnej tvorby budeme riešiť na základe verejných pôžičiek (v prípade zisku audiovizuálneho diela) a spriehľadníme zadávanie štátnych grantov a zloženie komisií.

Slovensko disponuje kvalitným výtvarným umením. Prezentácia a zbieranie tohto umenia dve desaťročia nie sú systémovo vyriešené, preto budeme iniciovať **výstavbu reprezentatívneho Múzea moderného a súčasného umenia v Bratislave**, ktoré dokáže saturovať aj funkciu „Kunsthalle“, t. j. byť hostiteľom významných európskych a svetových výstav.

Výrazne podporíme hodnotnú zbierkotvornú, dokumentačnú, odbornovo-vedeckú a prezentačnú činnosť celoštátnych, krajských, mestských a miestnych **múzeí a galérií**.

Budeme presadzovať **efektívnejšiu, kvalitnejšiu prezentáciu kultúry a umenia** Slovenskej republiky v zahraničí, tak na podujatiach medzinárodného významu, ako aj v sieti zahraničných kultúrnych inštitútov SR. Pre skvalitnenie ich činnosti budeme iniciovať hlbkovejšiu reformu, vrátane premiestnenia ich administratívneho aj metodického riadenia z ministerstva zahraničných vecí na ministerstvo kultúry. Kultúrnu diplomáciu považujeme za dôležitého nositeľa identifikačného znaku štátu, jeho imidžu, vyžaduje si preto osobitú kreativitu.

V **regionálnej politike** bude strana prostredníctvom svojich nominantov podporovať regionálne a miestne kultúrne aktivity, národnostnú kultúru a revitalizovanie kultúrnych domov. Knižnice, ľudové školy umenia, miestne osvetové zariadenia považujeme za nezanedbateľné činitele kultúrneho rozvoja obyvateľstva v regiónoch, preto im budeme venovať zvýšenú pozornosť.

Uvedomujúc si význam a možnosti **digitalizovaného televízneho vysielania**, budeme podporovať také riešenia, ktoré garantujú zachovanie kultúrnej rôznorodosti Slovenska.

Kultúrne inštitúcie, aktivity všetkých občianskych a kultúrnych združení, nadácií v oblasti kultúry, umenia a osvetu považujeme za **rovnoprávne**.

Ctíme si zásady a hodnoty slobody prejavu a slobody slova, preto sa budeme usilovať **o zmenu tzv. tlačového zákona**.

Budeme podporovať priaznivé podmienky aj pre **neštátne, súkromné, regionálne a miestne** televízne a rozhlasové vysielanie.

Čoraz výraznejší **význam internetu** si bude žiadať zákonné usmernenie tejto oblasti, ktoré sa bude musieť diať s dôrazom na zásady slobody prejavu a slova.

Podporíme **digitalizáciu kultúrneho dedičstva a informatizáciu v kultúre**, najmä efektívnejším čerpaním fondov EÚ.

Podpora menšinovej kultúry

Budeme klásť dôraz na význam a prínos **kultúry a umenia národnostných menšín** na Slovensku a zároveň budeme dbať na zachovanie a rozvíjanie existujúcich celoštátnych, župných aj miestnych inštitúcií, podľa potreby aj o ich rozvoj.

Vypracujeme **zákon o financovaní menšinových kultúr**, ktorý stanoví percentuálny podiel z rozpočtu rezortu kultúry na rozpočtové (príspevkové) a grantové financovanie kultúrnych aktivít všetkých národnostných menšín na Slovensku, zabezpečíme legislatívnu úpravu, ktorá zaručí nestrannosť v rozdeľovaní grantových prostriedkov.

Budeme iniciovať zmenu zákona **o používaní jazykov národnostných menšín**, zodpovedajúceho modernej spoločnosti 21. storočia, pričom odstránime nejednoznačné a kontroverzné časti zo Zákona o štátnom jazyku.

Pre **národnostné vysielania** verejnoprávnych inštitúcií navrhujeme nevyhnutné organizačné zmeny (v SRo) na zachovanie resp. vytvorenie dostatočnej finančnej a verejnoprávnej odbornostno-tvorivej samostatnosti (v STV).

Cirkev

Budeme presadzovať majetkovo-právne vyrovnanie medzi štátom a cirkvou tam, kde majetok cirkvi ešte nebol prevedený do jej vlastníctva tak, aby z majetku štátu bol adresne zákonom prevedený do vlastníctva pôvodnej cirkvi.

Pôsobenie cirkvi považujeme za nezastupiteľné pre zachovanie humanistických etických hodnôt spoločnosti.

POLITIKA PRE MLADÝCH ĽUDÍ

Strana MOST-HÍD bude venovať maximálnu pozornosť výchove mládeži, vybudovaniu pozitívneho vzťahu k mimoškolským aktivitám (šport, kultúra, apod.) a pracovným návykom. **Vzdelanie a pracovné návyky sú základom budúceho úspešného zapojenia mladých ľudí do pracovného pomeru.**

Chceme prispieť k riešeniu celospoločenského problému spočívajúceho v tom, že veľa mladých ľudí začína svoj aktívny život ako nezamestnaný. Riešenie tohto problému si vyžaduje výraznejšie stimuly najmä v regiónoch s vysokou nezamestnanosťou. Vyriešenie resp. zmiernenie tohto problému musí byť prvoradou úlohou vládnej politiky v oblasti práce s mládežou. Strana MOST-HÍD chce okrem iných opatrení spomenutých v iných kapitolách svojho programu presadiť aj pružnejšiu spoluprácu medzi úradmi práce vo všetkých regiónoch SR s napojením aj na pracovné úrady v hraničných oblastiach susedných krajín. S otázkou nezamestnanosti často súvisí aj nedoriešená otázka bývania mladých ľudí. Fungujúca úverová politika a s ňou súvisiaca ciele sociálna politika môžu byť silnými stabilizačnými prvkami pri udržaní mladých ľudí v krajine. **Ďalej budeme podporovať výstavbu sociálnych nájomných bytov s motiváciou umožnenia pracovnej migrácie v rámci jednotlivých regiónov.**

Strana MOST-HÍD upozorňuje na výrazný nepomer ponuky a dopytu pri rôznych profesiách na trhu práce,

a preto aj formou rôznych motivačných mechanizmov chce podporovať užšiu a efektívnejšiu spoluprácu medzi vzdelávacími inštitúciami a sektorom zamestnávateľov. **Preto plánujeme navrhnúť možnosť vytvorenia systému priameho financovania vzdelávania zo strany zamestnávateľov pri tzv. nedorozhodových profesiách.**

Strana MOST-HÍD si uvedomuje doteraz neuspokojivo riešenú problematiku mládeže patriacej k rómskej komunite a v snahe o zlepšenie situácie tejto početnej komunity bude presadzovať zavedenie účinnejších reformných opatrení. Uvedomujeme si, **že jedným z najúčinnějších riešení je aj zvýšenie vzdelanostnej úrovne, pracovných návykov mladých**, preto navrhujeme zefektívniť opatrenia na úseku kontroly školskej dochádzky a taktiež zefektívniť a rozšíriť programy na posilnenie sociálnych návykov.

Mladí ľudia tvoria mimoriadne zraniteľnú vrstvu obyvateľstva. Hrozbu závislosti (drogy, alkohol, hry a pod.) považujeme za natoľko vážnu, že systematickou mediálnou kampaňou a v spolupráci s odborníkmi a špecializovanými inštitúciami v danej oblasti chceme pôsobiť aj na rodičov a okrem prevencie zabezpečiť aj poskytnutie pomoci pri rozpoznaní prvých príznakov patologického smerovania svojho dieťaťa.

Strana MOST-HÍD má záujem podporiť opatrenia, ktoré umožnia vedeckú, športovú a umeleckú činnosť mladých s možnosťou širšej prezentácie. Preto chceme presadzovať vypracovanie celoštátnych programov v týchto oblastiach s prehľadným financovaním.

Navrhujeme, aby športovci, reprezentanti SR, ktorí dosiahli na olympijských hrách medailové umiestnenie, mali nárok na doživotnú rentu. Výšku renty by stanovila vláda.

BEZPEČNOSTNÁ POLITIKA

Strana MOST – HÍD bude presadzovať takú bezpečnostnú politiku, aby sa každý občan Slovenskej republiky cítil bezpečne, mal dôveru v silové zložky a v prípade potreby sa vedel na ne spoľahnúť ako na zbory, ktorých prvoradou úlohou je slúžiť občanom.

Túto službu občanom treba budovať na dôvere, ktorú chceme posilniť aj **vytvorením ústredného orgánu štátnej správy pre koordináciu tajných služieb**. Pod tento orgán by spadalo odpočúvanie, ako aj aplikácia ďalších informačno-technických prostriedkov.

Strana MOST – HÍD bude dbať o dôslednejšie dodržiavanie práv občanov na zhromažďovanie a slobodné prejavovanie názorov na verejnosti, kde orgány Policajného zboru v minulosti nezriedka pôsobili necitlivo až neodborne.

Jedným z najväčších nebezpečenstiev dnešných čias sú omamné a psychotropné látky, ktoré sú podľa nás stále zanedbávané ako primárny rizikový faktor. Ucelená prevencia je to, na čo by sme sa chceli zamerať, a to aktívnym a účinným zapojením takých organizácií a osôb, ktoré denno-denne zápasia s týmto neduhom.

Ďalšou veľmi závažnou otázkou je nárast prejavov rasizmu, vzájomnej neznášanlivosti a xenofóbie. Preto vyvineme maximálne úsilie na zastavenie týchto prejavov.

Osobitne považujeme za potrebné zaoberať sa kriminalitou neprispôsobivých skupín a jednotlivcov v rámci obyvateľstva ako aj detskou kriminalitou.

Ďalšou veľmi závažnou problematikou je korupcia, ktorá prerastá spravovanie verejného majetku a verejných financií. V tejto oblasti treba spraviť tiež preventívne opatrenia, ako napríklad transparentné spravovanie verejného majetku, očistenie verejného života od nečestne konajúcich osôb, stabilizácia vedúcich štátno-zamestnaneckých postov, atď. Bude dôležité posilniť verejnú kontrolu a to najmä prostredníctvom rozšírenia práva na informácie a úpravou verejného obstarávania, aby sa eliminovala znova sa celoplošne rozmáhajúca korupcia. V Policajnom zbore sme za presadzovanie vytvárania protikorupčného prostredia, a to najmä zavádzaním kamerového dohľadu všade tam, kde dochádza k prejednávaniu žiadostí a priestupkov, takisto sme za zavedenie bezhotovostného platenia pokút.

Je potrebné upraviť zákon o štátnej službe policajtov a ďalšie zákony takým spôsobom, aby sa posilnilo postavenie odborne spôsobilých policajtov a vyšetrovateľov s minimalizovaním mocenských a politických vplyvov pri prijímaní nových policajtov, pri kariérnych postupoch, pri vyšetrovaniach a podobne. Treba taktiež sprísniť spôsob prijímania nových policajtov, aby sa predišlo zneužívaniu postavenia verejných činiteľov. **Nevyhnutná je aj ďalšia profesionalizácia polície,** a to formou prijímania odborníkov z oblastí práva a ekonomiky, ako aj iného odborného personálu do radov Policajného zboru. Na to musí nadväzovať zvyšovanie technickej vybavenosti polície tak, aby sa vyrovnala technickej vybavenosti podsvetia, teroristických organizácií, organizátorov nelegálnej migrácie, a aby ich v tomto aj predbehla.

Treba dôslednejšie chrániť majetok a súkromie občanov, a preto je potrebné preferovať pôsobenie polície v rôznych komunitách a ich zapájanie do riešenia otázok miestnej bezpečnosti. Zákomom treba upraviť vytvorenie, postavenie a pôsobenie „okrskových policajtov“, ktorí budú podrobne poznať svoj okrsk a na druhej strane aj občania ich, čím sa vytvorí dnes absentujúca dôvera medzi týmito stranami.

Policajný zbor treba odbremeniť od zbytočných administratívnych úloh a završiť presunutie civilných agend na obvodné úrady. Je potrebné zmeniť aj spôsob ohodnocovania príslušníkov policajného zboru tak, aby sa mohli sústrediť na ozajstnú policajnú prácu a nie na naplňovanie plánov a štatistik.

A v neposlednom rade je nevyhnutná reorganizácia policajného zboru na všetkých úrovniach a to z dôvodu neúmerneho počtu riadiacich funkcionárov oproti výkonným zložkám. Treba zrušiť odbory skráteného vyšetrovania, a takto uvoľnených policajtov preveliť na okrsky. Pre stabilizáciu policajného zboru treba vybudovať „kariérny postup“ policajtov, **ktorý eliminuje politicky a mocensky motivované vymenovávanie funkcionárov a ktorý na druhej strane umožní kvalitne pracujúcim príslušníkom policajného zboru odborné ako aj funkčné napredovanie.**

V nejednom meste alebo v obci sa dobre osvedčila mestská či obecná polícia. Treba využiť tento priestor posilnením ich postavenia, a po sprísnení podmienok pre službu v týchto zboroch tiež zákonnou úpravou rámca ich užšej spolupráce s policajným zborom.

Budeme venovať zvýšenú pozornosť aj hasičom – profesionálom ako aj dobrovoľníkom – ktorí tvoria dôležitú súčasť bezpečnosti obyvateľstva. Budeme posilňovať sieť dobrovoľných hasičských zborov.

Sme za ďalšiu profesionalizáciu armády tak, aby sa v plnej miere vedela zapojiť do mierových misií a na druhej strane bola akcieschopná aj na poli civilnej ochrany ako aj na poli pomoci pri živelných katastrofách. Pritom zastávame názor, že je tu stále priestor na znižovanie personálneho stavu v armáde. Sme za to, aby sa armáda naďalej zbavovala svojho prebytočného majetku formou transparentného verejného predaja. Je nevyhnutná aj modernizácia armádneho výstroja a to programovite začnúc prostriedkami, ktoré sú nevyhnutné na každodennú činnosť ozbrojených síl.

PRÁVO A SPRAVODLIVOSŤ

Strana MOST- HÍD vo svojom programe chce navrhnúť nasledovné riešenia v oblasti práva a spravodlivosti:

Zastaviť nadmerné bujnenie práva, ktoré je výsledkom prijímania veľkého počtu nekvalitných právnych predpisov a ich častých zmien. Pre zlepšenie kvality všeobecne záväzných právnych predpisov **je potrebné skvalitniť legislatívny proces**, a to aj za cenu predĺženia času potrebného na prijatie jednotlivých noriem. Toto je možné docieľiť jednak uceleným programom potrebných zmien právnych predpisov, zmenou legislatívneho procesu v rámci Národnej rady Slovenskej republiky, vlády a ostatných orgánov štátnej správy, ako aj zabezpečením prístupnosti, kompaktnosti a zrozumiteľnosti právnych predpisov pre bežných občanov.

Právna neistota je taktiež spôsobená rozdrobenosťou a neúplnosťou právnej úpravy. Na strane jednej existujú právne normy, ktoré zásadne nedostatočným spôsobom upravujú určitú právnu oblasť, čím otvárajú priestor pre špekulácie a zneužívanie právneho prostredia. Na strane druhej sú vydávané normy, ktoré až príliš detailne a špecificky upravujú určitú oblasť, v dôsledku čoho právna norma stráca na svojej univerzálnosti, ako jej základného predpokladu pri fungovaní právneho štátu. **Podporujeme opatrenia za účelom prehľadnosti legislatívneho procesu** na jednotlivých úrovniach, komplexnú právnu úpravu oblastí, ktorých úprava je roztrieštená v rôznych normách, ako aj za vyššie uvedenú zmenu legislatívneho procesu.

Keďže nastolenie spravodlivosti má význam len vtedy, ak je rýchla a nezaújatá, je pre fungovanie právneho štátu elementárnou požiadavkou nezávislý a účinný súdny systém. Preto **je nevyhnutné zbaviť súdnictvo a jeho rozhodovaciu činnosť vplyvu zo strany štátnej moci**. Sme jednoznačne za zabezpečenie transparentného a nezávislého fungovania celého súdneho systému, a to zmenou spôsobu výberu predsedov jednotlivých súdov, ako aj kreovaním ďalších orgánov súdnej samosprávy. Sme za posilnenie kontroly súdnictva v disciplinárnych konaniach laickým elementom, a to osobami s právnickým vzdelaním delegovanými orgánmi miestnej samosprávy a občianskych združení.

Problematiku zdĺhavých a nepredvídateľných súdnych rozhodnutí chceme riešiť aj pomocou úpravy povinnosti súdu uviesť účastníkom konania, ako sa na základe tvrdených a preukazovaných skutočností javí právne posúdenie veci.

Veľké rezervy v otázke rýchlosti konania vidíme aj v doručovaní zásielok. V tejto oblasti treba vytvoriť priestor pre nové alternatívne možnosti doručovania.

Sme presvedčení o správnosti zriadenia inštitútu špeciálneho súdu, preto je našim cieľom snaha o prinavrátenie jeho statusu ako samostatného súdu, ako aj posilnenie jeho právomoci, nakoľko sa osvedčil ako účinný prostriedok v boji proti korupcii a organizovanému zločinu.

Sme za presadenie účinného systému kontroly majetkových pomerov verejných činiteľov, ktorí nevedia hodnoverne preukázať pôvod nárastu svojho majetku, alebo nimi a ich rodinnými príslušníkmi užívaného majetku počas výkonu funkcie, a po určitú dobu aj po ukončení pôsobenia vo verejnej sfére.

V boji proti trestnej činnosti spoločnosť ťahá za kratší koniec predovšetkým z dôvodov, že celé trestné konanie je formalizované. Nie raz sú páchatelia odhalení, ale z dôvodov administratívnych nedostatkov spisu, či právnych kľučiek, ktoré umožňuje náš právny poriadok, a práve pre prílišnú striktnosť trestného procesu je spravodlivosť nastolená neskoro alebo nie je nastolená vôbec. Preto **v oblasti trestného prá-**

va chceme presadiť zjednodušenie celého trestného konania. Zaviesť menej sformalizovaný proces prípravného konania, odbremenenie občanov od opakovaných výsluchov v rôznych štádiách trestného konania v procesnom postavení svedkov s prenesením dokazovania na súdne konania, absolútne odstránenie formalizovaného procesu v rámci skráteného vyšetrovania, resp. jednoduchého vyšetrovania.

Pokuta za priestupky, ako napríklad drobné krádeže, by bola povinnosť nahradiť škodu vo výške dvojnásobku spôsobenej ujmy, a to formou odpracovania vo verejnom záujme, alebo finančne. Za maloleté osoby by táto povinnosť pripadla rodičom alebo zákonným zástupcom.

SAMOSPRÁVY

Kvalitný výkon samosprávy by mal byť jednou zo základných priorít riadenia celej spoločnosti. Samospráva, ako občanom najbližšia priamo volená organizácia vo významnej miere prispieva k zlepšeniu celkovej kvality života občanov.

Priblíženie činnosti úradov k občanom:

Aby sa činnosť úradov čo najviac priblížila k občanom a zabezpečila pre nich maximálny komfort pri poskytovaní služieb je potrebné:

- digitálne miesto - elektronické služby pre občanov na úsporu času
- ohľadom na územné usporiadanie Slovenska, uchovanie právnej samostatnosti malých obcí
- podporiť regionálnu a mikroregionálnu spoluprácu

Financovanie verejnej správy:

- zabezpečiť finančné podmienky na prenesený výkon štátnej správy
- rozdelenie cestnej dane medzi samosprávnymi kraje a obce v samosprávnom kraji, a to úmerne k nimi spravovaným cestám. Tieto peniaze sa tak použijú na rekonštrukciu miestnych komunikácií.

Odbornosť výkonu verejnej správy:

Obciam a mestám je často vytýkaná slabá alebo nedostatočná odbornosť najmä preneseného výkonu štátnej správy. Aby sa odborná úroveň zamestnancov vykonávajúcich prenesený výkon štátnej správy zvýšila a neustále udržiavala na požadovanej úrovni, navrhujeme:

- zaviesť jednotný, certifikovaný systém vzdelávania všetkých zamestnancov samosprávy tak, aby mali možnosť pravidelne byť preškoľovaní najmä pri novelizácii právnych noriem týkajúcich sa výkonu ich činnosti. Je potrebné aj obnovovanie a utvrdzovanie vedomostí nutných na vykonávanie týchto činností pravidelnými cyklickými školeniami a následnými overeniami vedomostí skúškami. Výstupom po absolvovaní týchto školení by mali byť osvedčenia o odbornej spôsobilosti zamestnanca samosprávy na výkon činnosti, ktoré by bolo potrebné v určitých intervaloch stále obnovovať.
- podporujeme, aby voľby do orgánov samosprávnych krajov boli jendokolové

VEREJNÁ SPRÁVA

Na Slovensku máme síce staré, ale vcelku dobre fungujúce správne konanie. Problémom je jeho aplikácia a rozmanitosť osobitných správnych konaní, a samozrejme, prístup úradníkov. **Celá verejná správa musí fungovať na princípe, že ona je tu pre občana a nie opačne.**

Pre efektívne fungovanie verejnej správy tak, aby čo najmenej zaťažovala občanov, je nevyhnutná celková

informatizácia verejnej správy. Prepojením všetkých zložiek verejnej správy cez sieť by sa umožnilo rýchlejšie vybavenie jednotlivých agend, a zároveň by sa šetrili aj verejné financie. **Týmto informačným systémom by sa zjednodušilo aj konanie pre občanov, nakoľko konajúci úrad by si sám zaobstaral všetky potrebné doklady, ktoré sú k dispozícii ostatným úradom.** Preto strana MOST-HÍD bude presadzovať, aby aj pomocou štrukturálnych fondov boli podporované projekty, ktoré zlepšujú komunikáciu, vytvárajú možnosť elektronického prepojenia verejnej správy s občanmi, podnikmi, a inými organizáciami cez internet. Cieľom je približovať služby obyvateľom a znižovať náklady.

Popri informatizácii verejnej správy nemôžeme a nebudeme zabúdať na dostupnosť aj pre občanov, ktorí nemajú prístup k internetu alebo neovládajú prácu s internetom, ako napríklad občania starší a žijúci na vidieku. Pri informatizácii matrik zachováme aj súčasný systém a počet matričných úradov, ktoré na úrovni krajov vytvoria elektronickú databázu do ktorej budú matričné úrady hlásiť aktuálne zmeny.

Ďalším prostriedkom pre zefektívnenie fungovania verejnej správy by mohla byť centrálna úradovňa pre listiny, kde **bude môcť každý občan získať na jednom mieste všetky požadované dokumenty**, ako napr. výpis z registra trestov, výpis z katastra nehnuteľností, matričné doklady, výpisy zo živnostenského alebo obchodného registra atď.

Je potrebné stabilizovať úrady verejnej správy aj v oblasti personálnej. Kariérny postup úradníkov z hľadiska dobre fungujúcej verejnej správy je nevyhnutný inštitút, ktorý zabezpečí odborný rast úradníkov a môže zabrániť aj nežiaducim javom, ako sú klientelizmus a korupcia.

Je nevyhnutné pokračovať v integrácii pri jednotlivých osobitných správnych konaniach, ktoré, ako sa v praxi ukázalo, šetrí čas aj peniaze. Správne konania, ktoré na seba nadväzujú, treba spojiť do jedného konania, tak aby nevznikal medzi úradmi už dobre známy „pingpongový“ efekt.

Celkovú našu snahu o zjednodušenie správneho konania môže okrem informatizácie a zavedenia interaktívnych elektronických formulárov zabezpečiť aj **harmonizácia úradných rozhodnutí**. Častokrát v analogických prípadoch v rôznych okresoch tie isté úrady prijímajú zásadne odlišné rozhodnutia, preto je potrebné ich činnosť v tomto smere usmerniť nielen školeniami úradníkov, ale aj sprístupnením jednotlivých rozhodnutí širokej verejnosti a vytvorením systematickej harmonizácie týchto rozhodnutí. Tým sa posilní nielen právna istota, ale aj dôvera občanov v správne fungovanie jednotlivých správnych orgánov.

Čím viac budeme mať otvorenú spoločnosť aj v oblasti verejnej správy, tým viac budeme môcť potláčať pomocou verejnej kontroly nekalé javy ako zdĺhavé, nesprávne, ba v niektorých prípadoch nezákonné konania, klientelizmus alebo korupciu.